

V U O S I K E R T O M U S 1 9 9 6

Vuosikertomus vuodelta 1996

- 3 *Rautakirja-konserni lyhyesti*
- 4 *Toimitusjohtajan katsaus*
- 5 *Osakkeet ja osakkeenomistajat*
- 6 *Osakekohtaiset tunnusluvut*
- 8 *Yhtymän hallinto*
- 9 *Yhtymän organisaatio 1.4.1997*
- 10 *Hallituksen toimintakertomus*
- 12 *Taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut*
- 13 *Konsernin tuloslaskelma*
- 14 *Konsernin tase*
- 16 *Konsernin rahoituslaskelma*
- 17 *Emoyhtiön tuloslaskelma*
- 18 *Emoyhtiön tase*
- 20 *Emoyhtiön rahoituslaskelma*
- 21 *Tilinpäätöksen liitetiedot*
- 30 *Hallituksen esitys voittovarojen käytöstä*
- 31 *Tilintarkastuskertomus*
- 32 *Tietoja tulosityksiköistä*
 - R-kioskit*
 - Lehti-Maja Eesti AS*
 - Lehtipiste*
 - Suomalainen Kirjakauppa Oy*
 - Tukkutiimi Oy*
 - Tukkutiimi Ab*
 - EuroStrada Oy*
 - Finnkino Oy*
 - Kiinteistöyksikkö*
- 38 *Osoitetietoja*

Yhtiökokous

Rautakirja Oy:n varsinainen yhtiökokous pidetään tiistaina 29.4.1997 klo 15 yhtiön pääkonttorissa osoitteessa Koivuvaarankuja 2, Vantaa.

Yhtiökokoukseen on ilmoitauduttava viimeistään 25.4.1997 mennessä, puh. 09 - 852 8404.

Taloudellinen informaatio

Tämän vuosikertomuksen lisäksi Rautakirja julkaisee vuonna 1997 kaksi osavuositarkastusta.

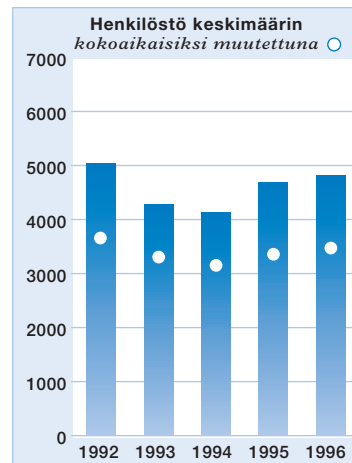
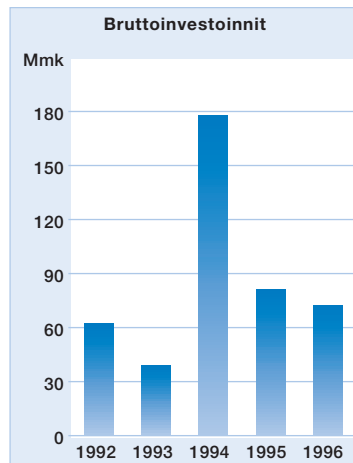
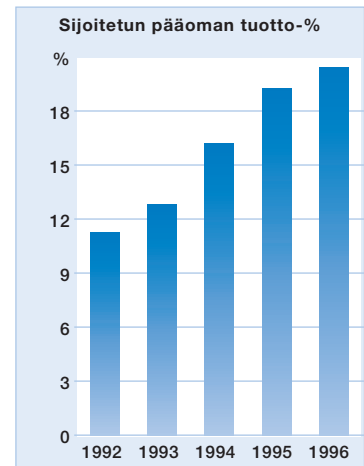
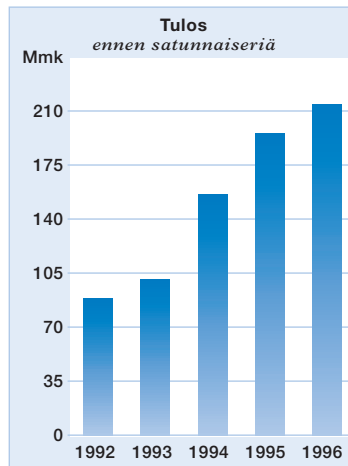
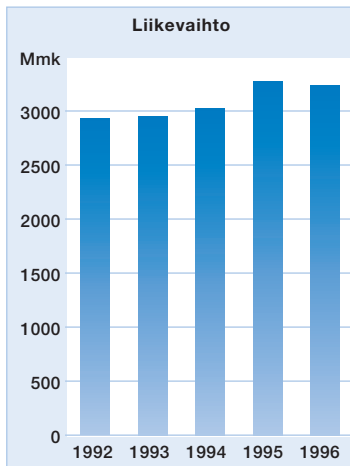
Osavuositarkastus vuoden neljältä ensimmäiseltä kuukaudelta julkaistaan 12.6.1997 ja vastaavat tiedot kahdeksalta kuukaudelta 16.10.1997.

Osavuositarkastuksia sekä tätä toimintakertomusta voi tilata osoitteesta: Rautakirja Oy /tiedotus, PL 1, 01641 VANTAA tai numerosta 09 - 852 81/tiedotus.

Rautakirja-konserni lyhyesti

	1996	1995	Muutos, %
Veroton myynti, Mmk	5.332,2	6.239,8	-14,5
Liikevaihto, Mmk	3.237,0	3.281,4	-1,4
Käyttökate, Mmk	267,3	256,3	4,3
Tulos ennen satunnaiseriä, Mmk	214,8	195,3	9,9
Tulos / osake, mk	23,76	20,24	17,4
Sijoitetun pääoman tuotto, %	20,4	19,3	
Omavaraisuusaste, %	55,3	45,7	
Henkilöstö keskimäärin	4.760	4.680	1,7
Bruttoinvestoinnit, Mmk	72,8	81,7	-10,9

Toimitusjohtajan katsaus

90-luvun alussa Rautakirjan hallitus teki strategisen päätöksen: painopistealueita vähennetään. Päätettiin keskittyä kahdelle toimialalle, lehtien irtonumeroiden tukku- ja vähittäiskauppaan sekä valtakunnalliseen ketjutettuun erikoisvähittäiskauppaan.

Tämän mukaisesti on toimittu. On irrottauduttu kokonaan lelu- ja korttitukutoiminnoista, vähennetty panostusta kiinteistöihin, luovuttu kortteliravintoloista sekä eräistä osakkuusyrityksistä. Viime vuonna myytiin vihdoin myös Merkur Pikatukku.

Samanaikaisesti on hallitusti investoitu painopistealueille. Lehtitukku-kaupassa on mittakaavaetua hyödynnetty parantamalla tuottavuutta. Kaikki epäoleellinen toiminta on ulkoistettu. Investoinnit on keskitetty järjestelmiin ja logistiikan parantamiseen.

Rautakirjan toisen päätoimialan, kioskikaupan olosuhteita on parannettu panostamalla myymäläkehitykseen sekä hankkimalla uusia, parhaita mahdollisia liikepaikkoja. Ketjukonseptia on terävöitetty. Valikoimiin on otettu uusia tuotteita ja palveluita, joita kuluttajat kysyvät.

Hallituksen 90-luvun alussa tekemää strategista päätöstä seurasi myös johdonmukainen, mutta maltillinen investointisarja. Suomalainen Kirjakauppa hankki merkittäviä yksittäisiä kirja-kauppoja tai kirjakauppaverkkoja ja rakensi niistä valtakunnallisen ketjun. Osetettiin TukkuTiimi Oy:n osakekanta ja yhtiön vajaan sadan myymälän ketju. Tiimari-ketjussa on myymälöitä nyt valtakunnan kattavasti 133.

Johdonmukaisena jatkeena valitulle strategialle oli Finnkinon hankkiminen kaksi vuotta sitten. Se vahvisti Rautakirjan asemaa videojakelussa. Finnkinosta ollaan myös rakentamassa valtakunnallista elokuvateatteriketjua.

Taukopaikkatoimintaan keskittynyt EuroStrada on kasvanut alansa merkittäväksi yrittäjäksi. Pizza Hut -liiketoiminnan liittäminen EuroStradan osamisen yhteyteen merkitsee kasvua nopeasti kasvavalla alueella. Yhteistyö merkittävän kansainvälisen yrittäjän kanssa mahdollistaa Rautakirjassa entistä pa-

remman ketjukonseptin kehittämisen. Synergiamahdollisuus on myöhemmin hyödynnettävissä R-kioski-ketjussa.

Rautakirjan toiminta on ollut johdonmukaista. On pysytty tiukasti valituilla strategisilla toimialueilla ja panostettu niihin. Hitaan kasvun takia on hiottu toimintakonseptia, etsitty kaikki säästömahdollisuudet, parannettu tuottavuutta. Sitä kautta kannattavuus on kohentunut ja rahoitusasema edelleen vahvistunut.

Rautakirjan perusliiketoiminnat ovat kunnossa. Yhtiöllä on nyt vahva asema käydä merkittäviin laajennuksiin. Siksi on pantu uusi vaihe päälle investoinneissa. Kuluvan vuoden investoinnit olemassa olevaan liiketoimintaan ovat kaikkien aikojen mittavimmat.

Päätoimialoista lehti- ja kioski-kauppa keskittyvät järjestelmä- ja laitehankintoihin käyttääksemme entistä paremmin hyväksi mittakaavaetua. Suomalainen Kirjakauppa panostaa uusiin myymälöihin ja uuteen Dose-multi-mediakauppaan. Finnkinon valmistautuu rakentamaan monisaliteattereita neljään kaupunkiin.

Pizza Hut -ravintoloita on 3–4 vuoden kuluttua kolmekymmentä.

Rautakirja on rahoituksellisesti vahva ja henkisiltä voimavaroiltaan hyvä yritys. Viime vuosina kehittynyt kannattavuus on ennen kaikkea oikeiden ratkaisujen ja hyvin motivoituneen ammattitaitoisen henkilökunnan ansiota.

Olemme lähdössä hakemaan määrätietoista ja hallittua kasvua. Uskon sen tapahtuvan nimenomaan hyvin koulutetun ja asiansa osaavan henkilökunnan, hyvien yhteistyökumppaneiden ja vahvan omistajapohjan turvin.

Raimo Hertto

Osakkeet ja osakkeenomistajat

Osakepääoma ja osakkeet

Rautakirja Oy:n osakepääoma on 129.600.000 markkaa ja osakkeen nimellisarvo 20 markkaa.

A-sarjan osakkeita on 5.400.000 kpl ja B-sarjan osakkeita 1.080.000 kpl.

A- ja B-sarjan osakkeet eroavat toisistaan siten, että A-osakkeilla on yhtiökokouksessa 20 ääntä ja B-osakkeilla yksi ääni. Osakkeet tuottavat yhtäläisen oikeuden osinkoon.

Pörssikurssien kehitys

Pörssivuosi 1996 oli poikkeuksellisen hyvä vuosi osakesijoittajille. Huolimatta kesällä tapahtuneesta talouskasvun notkahduksesta pörssikurssien kehitys Helsingin Arvopaperipörssissä oli maailman huippuluokkaa. Hex-indeksi nousi vuoden aikana peräti 46,5 %. Eri toimialojen kehityksissä oli kuitenkin merkittäviä eroja. Voimakkaan pörssi-kehityksen taustalla oli USA:n talouden useita vuosia kestäneen tasapainoisen kehityksen aikaansaama amerikkalaisten osakkeiden hyvä kurssikehitys. Suomalaisen osakkeiden hyvään kurssikehitykseen vaikuttivat myös alentunut korkotaso, matalana säilynyt inflaatio ja yritysten kasvaneet tulosodotukset.

Rautakirjan osakkeiden kurssit seurasivat pörssikurssien yleistä kehitystä. A-osakkeen kurssi, joka vuoden 1996 alussa oli 215 markkaa, nousi vuoden loppuun mennessä 311 markkaan. Nousu vuoden aikana oli 44,7 %. Ylin kaupantekokurssi oli 325 markkaa. Vuoden alin kurssi oli 215 markkaa. B-osakkeen kurssi nousi vuoden 1996 aikana 48,8 %. Kurssi oli vuoden alussa 205 markkaa ja vuoden lopussa 305 markkaa. B-osakkeen ylin kurssi oli 310 markkaa ja alin kurssi 197 markkaa.

Rautakirjan osakkeiden markkina-arvo 31.12.1996 oli 2.009 Mmk. Vuotta aikaisemmin se oli 1.454 Mmk.

Yhtiön osakkeiden vaihto Helsingin Arvopaperipörssissä jäi vuonna 1996 edellisvuotta vähäisemmäksi. A-osakkeen vaihto oli 9.286 osaketta ja 2,4 Mmk vaihdon oltua vuotta aikaisemmin 28.166 osaketta ja 5,4 Mmk. B-osakkeen vaihto oli 160.040 osaketta ja 38,0 Mmk. Edellisenä vuonna vaihto oli 180.298 osaketta ja 33,0 Mmk. A-osakkeista vaihtui vuoden 1996 aikana 0,2 % ja B-osakkeista 14,8 %.

Osakkeenomistajat 13.3.1997

	kpl A-osakkeet	kpl B-osakkeet	% osakkeista	% äänistä
Werner Söderström Osakeyhtiö – WSOY	1.690.256	321.309	31,04	31,29
Sanoma Osakeyhtiö	903.082	174.017	16,62	16,72
Oy Karl Fazer Ab	628.481	119.718	11,55	11,63
Vakuutusosakeyhtiö Pohjola	577.415	19.400	9,21	10,60
Kustannusosakeyhtiö Otava	547.056	851	8,46	10,03
Else Branders	197.700	35.000	3,59	3,66
Merita Pankki Oy	182.866	51.515	3,62	3,40
Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö Suomi	150.000	-	2,31	2,75
Oy Karl Fazer Invest Ab	132.690	20.138	2,36	2,45
Suomalaisen Kirjallisuuden Seura	86.045	19.609	1,63	1,60
10 suurinta omistajaa yhteensä	5.095.591	761.557	90,39	94,13
Hallintarekisteröidyt osakkeet	350	10.020	0,16	0,02
Muut osakkeenomistajat yhteensä	303.392	308.195	9,44	5,85
Arvo-osuuksiksi vaihtamatta	667	228	0,01	0,01
Kaikki yhteensä	5.400.000	1.080.000	100,00	100,00

Osakeomistuksen jakautuminen 13.3.1997

	A-OSAKKEET				B-OSAKKEET			
	osakkaiden lukumäärä	% osakkaista	osakkeita yhteensä	% osakkeista	osakkaiden lukumäärä	% osakkaista	osakkeita yhteensä	% osakkeista
Yritykset	46	8,39	3.937.998	72,93	45	8,91	655.831	60,73
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	11	2,01	967.316	17,91	13	2,57	164.320	15,21
Julkisyhteisöt	4	0,73	110.530	2,05	6	1,19	110.494	10,23
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	9	1,64	109.650	2,03	15	2,97	52.969	4,90
Kotitaloudet	478	87,23	273.489	5,06	425	84,16	86.088	7,97
Ulkomaat	-	-	-	-	1	0,20	50	0,00
Hallintarekisteröidyt			350	0,01			10.020	0,93

Osakkeenomistuksen jakautuminen suuruusluokittain 13.3.1997

osakkeita kpl	A-OSAKKEET				B-OSAKKEET			
	osakkaiden lukumäärä	% osakkaista	osakkeita yhteensä	% osakkeista	osakkaiden lukumäärä	% osakkaista	osakkeita yhteensä	% osakkeista
1 – 100	404	73,59	18.390	0,34	358	70,61	8.810	0,82
101 – 1.000	105	19,13	33.557	0,62	109	21,50	39.465	3,65
1.001 – 10.000	25	4,55	76.795	1,42	26	5,13	76.883	7,12
10.001 – 100.000	6	1,09	261.045	4,83	11	2,17	339.570	31,44
100.001 –	9	1,64	5.009.546	92,77	3	0,59	615.044	56,95

Hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan omistusosuus 13.3.1997

Yhtiön hallituksen jäsenet, toimitusjohtaja ja varatoimitusjohtaja omistivat yhteensä 135 osaketta, jotka edustavat 0,002 % yhtiön osakkeista ja 0,0001 % äänistä.

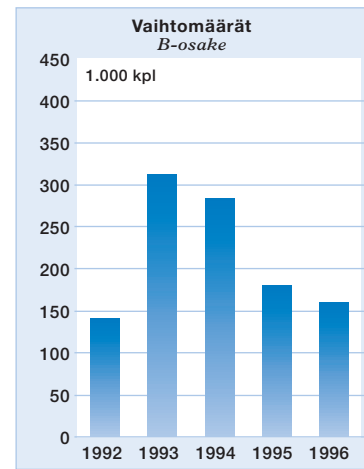
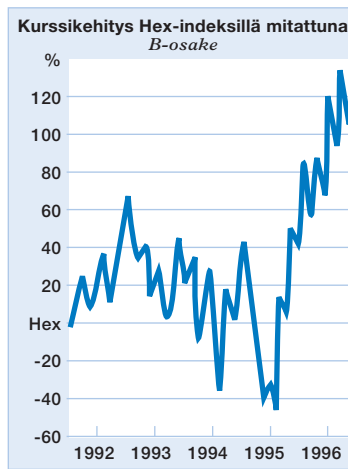
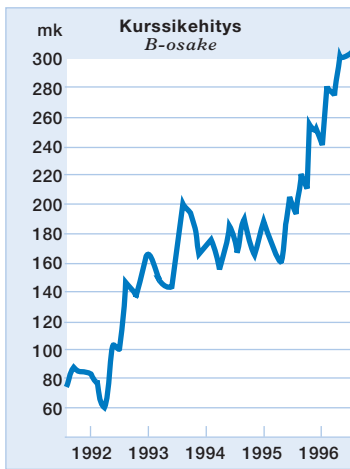
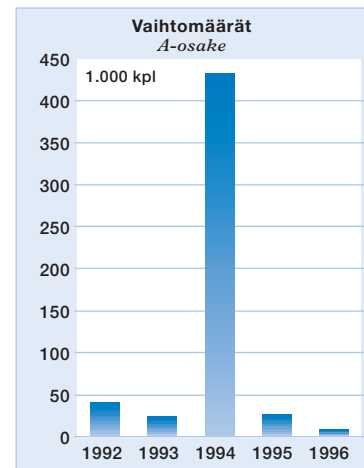
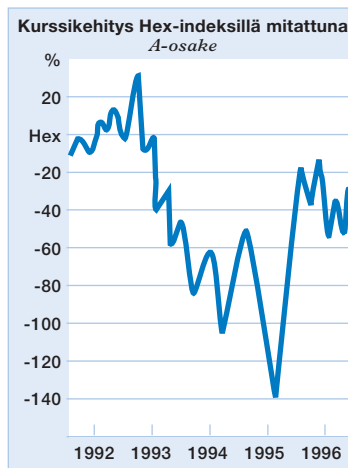
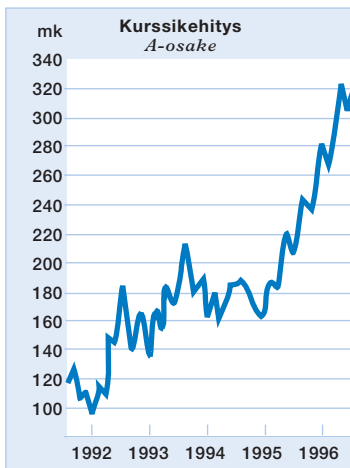
Osakekohtaiset tunnusluvut

	1996	1995	1994	1993	1992
Tulos / osake, mk *)	23,76	20,24	17,14	10,44	6,54
Oma pääoma / osake, mk *)	145,50	129,60	117,33	106,00	117,34
Nimellisosinko / osake, mk					
A-osake	12,00 **)	10,00	8,00	4,80	4,80
B-osake	12,00 **)	10,00	8,00	4,80	4,80
Osinko / tulos, % *)	50,5	49,4	46,7	46,0	73,4
Efektiiivinen osinkotuotto, %					
A-osake	3,9	4,3	4,3	2,7	3,2
B-osake	3,9	5,1	4,6	3,2	4,2
Hinta / voitto -suhde (P/E) *)					
A-osake	13,1	11,4	10,8	17,3	22,9
B-osake	12,8	9,7	10,2	14,5	17,6
Osakkeen kurssikehitys, mk					
A-osake					
Keskikurssi	260	191	186	165	125
Alin kurssi	215	166	161	137	101
Ylin kurssi	325	230	215	190	150
Kurssi kauden lopussa	311	230	185	181	150
B-osake					
Keskikurssi	237	183	178	144	91
Alin kurssi	197	160	149	115	60
Ylin kurssi	310	210	203	165	115
Kurssi kauden lopussa	305	196	175	151	115
Osakekannan markkina-arvo, Mmk	2.009	1.454	1.188	1.140	934
A-osake	1.679	1.242	999	977	810
B-osake	329	212	189	163	124
Osakkeiden vaihdon kehitys					
A-osake, kpl	9.286	28.166	433.797	23.343	40.325
A-osake, %	0,2	0,5	8,0	0,4	0,7
B-osake, kpl	160.040	180.298	283.311	313.860	142.210
B-osake, %	14,8	16,7	26,2	29,1	13,2
Osakkeiden lukumäärä, milj. kpl ***)	6,48	6,48	6,48	6,48	6,48
A-osakkeet (à 20 ääntä)	5,40	5,40	5,40	5,40	5,40
B-osakkeet (à 1 ääni)	1,08	1,08	1,08	1,08	1,08
Osakkeenomistajien määrä tilikauden lopussa	770	845	893	1.094	1.090
Osakepääoma, Mmk	129,6	129,6	129,6	129,6	129,6
A-osakkeet	108,0	108,0	108,0	108,0	108,0
B-osakkeet	21,6	21,6	21,6	21,6	21,6

*) Vuoden 1992 tilinpäätöksen mukaisissa luvuissa kertyneestä poistoerosta ja vapaaehtoisista varauksista ei ole erotettu laskennallista verovelkaa.

**) Hallituksen ehdotus.

***) Vuosina 1992-1996 ei ole ollut osakeanteja.

Osakekohtaisten tunnuslukujen laskentakaavat:

Tulos/osake	=	$\frac{\text{Tulos ennen satunnaiseriä} - \text{vähemmistöosuus} - \text{verot}}{\text{Osakkeiden osakeantioikaistun lukumäärän painotettu keskiarvo tilikauden aikana}}$
Oma pääoma/osake	=	$\frac{\text{Oma pääoma} + \text{varaukset}}{\text{Osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä tilikauden lopussa}}$
Osinko/osake	=	$\frac{\text{Osakesarjalle jaettava kokonaisosinko}}{\text{Osakesarjan osakeantioikaistu lukumäärä tilikauden lopussa}}$
Osinko/tulos, %	= 100 x	$\frac{\text{Tilikauden osingonjako}}{\text{Tulos ennen satunnaiseriä} - \text{vähemmistöosuus} - \text{verot}}$
Efektiiivinen osinkotuotto, %	= 100 x	$\frac{\text{Osakesarjakohtainen osinko/osake}}{\text{Osakesarjakohtaisen osakeantioikaistun osakkeen kurssi tilikauden lopussa}}$
Hinta/voitto -suhde (P/E)	=	$\frac{\text{Osakkeen tilikauden lopun osakeantioikaistu kurssi}}{\text{Tulos/osake}}$
Osakeantioikaistu kurssi kauden lopussa	=	$\frac{\text{Pörssikurssi kauden lopussa}}{\text{Osakeantikerroin}}$
Osakekannan markkina-arvo	=	A-sarjan tilikauden lopun osakemäärä x A-sarjan tilikauden lopun kurssi + B-sarjan tilikauden lopun osakemäärä x B-sarjan tilikauden lopun kurssi

Yhtymän hallinto

Hallitus

Jaakko Rauramo

1995-1998

puheenjohtaja,

vuorineuvos,

Sanoma Osakeyhtiön

toimitusjohtaja

1977*

Antero Siljola

1994-1997

varapuheenjohtaja,

Werner Söderström

Osakeyhtiön pääjohtaja

1988*

Felix Björklund

1996-1999

Oy Karl Fazer Ab:n

toimitusjohtaja

1993*

Olli Reenpää

1995-1998

vuorineuvos,

Kustannusosakeyhtiö

Otavan toimitusjohtaja

1980*

Jukka Rantala

1995-1998

Vakuutusosakeyhtiö

Pohjolan toimitusjohtaja

1995*

* alkaen yhtiön hallituksessa

Tilintarkastajat

Varsinaiset:

Tauno Haataja, KHT

Markku Pajunen, KHT

Varalla:

Ulpu Laaksonen, KHT

Mauri Palvi, KHT

Valvontatilintarkastus:

SVH Coopers & Lybrand Oy, KHT-yhteisö

Rautakirjan johtokunta vasemmalta Markus Miettinen, Hannu Syrjänen, Raimo Hertto, Matti Salmi ja Erkki Järvinen.

Johtokunta

Raimo Hertto, 59, toimitusjohtaja, kauppaneuvos

1987**

Hannu Syrjänen, 45, varatoimitusjohtaja

1989**

Erkki Järvinen, 37, toimialajohtaja

1997**

Markus Miettinen, 48, toimialajohtaja

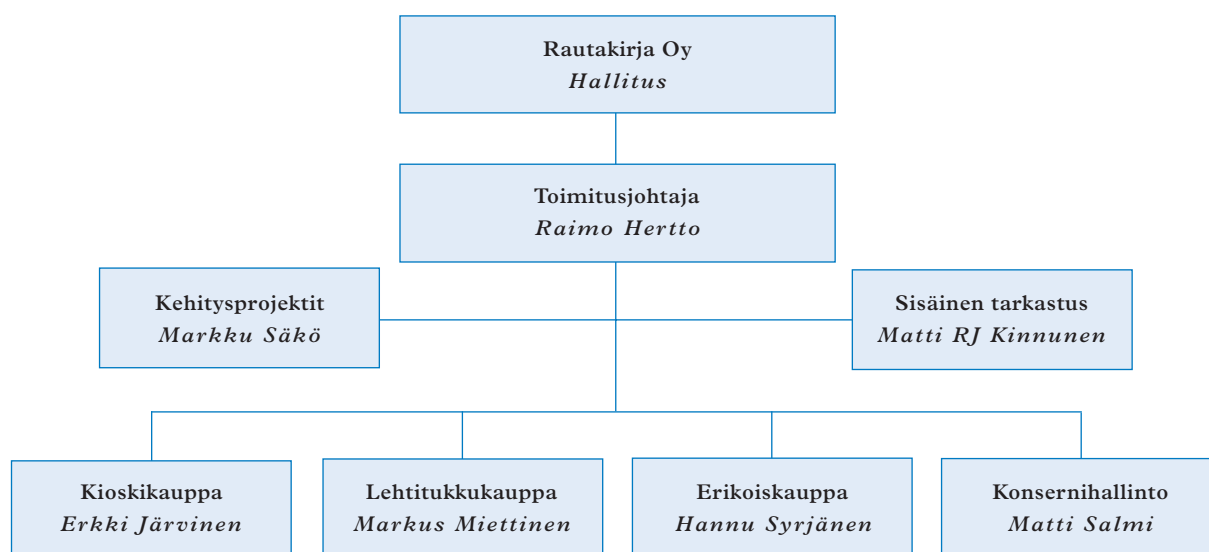
1974**

Matti Salmi, 47, hallintojohtaja

1988**

** alkaen yhtiön palveluksessa

Yhtymän organisaatio 1.4.1997

R-KIOSKIT	LEHTIPISTE	SUOMALAINEN KIRJAKAUPPA OY	KONSERNIHALLINTO
Kenttätoiminta:	Markkinointi <i>Maylis Karjalainen</i>	Toimitusjohtaja <i>Raimo Kurri</i>	Rahoitus <i>Esko Mäkinen</i>
Omat kioskit <i>Markku Pelkonen</i>	Tietojärjestelmät ja talous <i>Jaakko Vuorinen</i>	Varatoimitusjohtaja <i>Arto Lahdenperä</i>	Talous <i>Päivi Pouttu</i>
Kauppiaskioskit <i>Olavi Kottonen</i>	Lähetämötoiminnot <i>Helvi Liukkaala</i>	TUKKUTIIMI OY Toimitusjohtaja <i>Kiia Enqvist</i>	Tietohallinto <i>Jarmo Lehtelä</i>
Markkinointi <i>Hannu Ala-Aho</i>	Kuljetus <i>Timo Värri</i>	Varatoimitusjohtaja <i>Jarkko Kaalikoski</i>	Henkilöstö <i>Jukka Virkkunen</i>
Talous <i>Tuulikki Koppelomäki</i>	Myyntipäälliköt: <i>Jukka Piirainen</i> <i>Marjut Rajala</i> <i>Ossi Toivainen</i>	TUKKUTIIMI AB Toimitusjohtaja <i>Jarkko Kaalikoski</i>	Tiedotus <i>Eija Helanen</i>
Tietojärjestelmät <i>Sami Hytönen</i>	LEHTI-MAJA EESTI AS Toimitusjohtaja <i>Kalvar Kase</i>	FINNKINO OY Toimitusjohtaja <i>Timo Mänty</i>	KIINTEISTÖT P.M.DROCKILA OY Toimitusjohtaja <i>Jouko Mustonen</i>
		BALTIC CINEMA SIA Toimitusjohtaja <i>Atis Amolins</i>	
		EUROSTRADA OY Toimitusjohtaja <i>Seppo Soini</i>	
		Ketjujohtajat: <i>Mika Huikko, Taukopaikat</i> <i>Jarmo Ahlfors, Pizza Hut</i>	

Hallituksen toimintakertomus

Rautakirja-yhtymän toiminta jakaantuu kahteen strategiseen painopistealueeseen, lehtien irtonumeroiden tukku- ja vähittäiskauppaan sekä ketjutettuun erikoisvähittäiskauppaan.

Toimintaympäristö

Vuonna 1996 kaupan kehitys oli epätaisaista sekä tukku- että vähittäiskaupassa. Voimakkainta kasvu oli muilla kuin Rautakirjan päätoimialoilla. Kun Tilastokeskuksen tietojen mukaan koko vähittäiskaupan myynnin arvo kasvoi 4,8 %, niin päivittäistavara-kaupan arvo oli edellisen vuoden tasoa. Rautakirjan keskeisimmällä toimialalla kioskikaupassa laskua oli 0,3 %. Kirjojen ja toimistotarvikkeiden vähittäiskaupassakin kasvua tapahtui vain 1,3 %.

Tukkukaupan myynnin arvo kasvoi 3,7 % vaihdellen autotukkukaupan 9,6 %:n kasvusta vaatetukkukaupan 6,6 %:n laskuun. Rautakirja-yhtymän toimialoista Suomen Kustannusyhdistys ry:n mukaan yleisen kirjallisuuden myynti kustantajilta jälleenmyyjille kasvoi 5,7 %. Lehtitukkukaupan kokonaismarkkinat kansihinnoin mitattuna laskivat 0,3 %.

Muutoksia yhtiö- rakenteessa

Perusstrategiansa selkeyttämiseksi Rautakirja myi 1.4.1996 Merkur Pikatukun liiketoiminnan Suomen Spar Oy:lle. Kaupan jälkeen Merkurin omistanut Kauppa Hallenberg Oy päätettiin fuusoida Rautakirja Oy:hyn. Fuusioitoimenpiteisiin ryhdyttiin vuoden aikana. Päätökseen fuusio saadaan alkaneena toimintavuonna.

Suomalainen Kirjakauppa Oy:n omistama Jämsän Kirjakauppa Oy fuusioitiin emoyhtiönsä 31.5.1996.

Katsauskauden jälkeisiä tapahtumia

Katsauskauden jälkeen Rautakirjan

tytäryhtiö EuroStrada Oy osti Sentra Oy:ltä 10 Pizza Hut -ravintolaa, jotka siirtyivät EuroStradalle 1.2.1997. Samalla yhtiö käynnisti yhteistyön amerikkalaisen PepsiCo Restaurants Internationalin kanssa Pizza Hut -toiminnan nopeasta kasvattamisesta Suomessa.

Rautakirjan virolainen tytäryhtiö Lehti-Maja Eesti AS osti tammikuun lopussa Pärnussa ja sen ympäristössä toimivan Pärnu Ajakirjanduslevi AS -yhtiön, jolla on Pärnun alueella 22 kioskia. Lehti-Maja Eestin tavoitteena on rakentaa valtakunnallinen kioskiketju ja lehtijakelujärjestelmä Viroon.

Myynti ja liikevaihto

Rautakirja-yhtymän veroton kokonaisynti oli 5,3 Mrd.mrk laskien edellisestä vuodesta 14,5 %. Vertailuvuonna myyntiin sisältyi noin miljardin markan arvosta R-kioskeista tapahtunutta ajoneuvoveromerkkien myyntiä. Liikevaihtoon veromerkkien poisjäännillä ei juuri ollut merkitystä, sillä liikevaihtoon lasketaan välitystuotteista vain palkkion osuus.

Konsernin liikevaihto oli 3.237,0 Mmk, jossa laskua edellisestä vuodesta oli 1,4 %. Liikevaihdon lasku johtui alkuvuonna myydyistä Merkur Pikatukusta. Vertailukelpoinen liikevaihto kasvoi kaksi prosenttia.

Kioskikaupan liikevaihto Suomessa oli 1.503,2 Mmk laskien vajaan prosentin edellisestä vuodesta. Merkittävistä tuoteryhmistä tupakkatuotteiden myynnin volyyymi jatkoi laskuaan. Myynnin kasvattamiseksi R-kioskit ovat etsineet aktiivisesti uusia tuotteita. Vuoden loppupuolella käynnistettiin kokeilut fast food -tuotevalikoimalla. Samoin laajennettiin asiamiesposteina toimivien R-kioskien määrää sekä Elloksen pakettien välitystä. Veikkauksen pelien välittäjinä R-kioskit menettivät hieman markkinaosuuttaan, kun Veikkauksen aktiivisesti laajentanut asiamiesverkos-

toaan huoltoasemille. R-kioskien lukumäärä laski vuoden aikana seitsemällä ja oli vuoden lopussa 752. Näistä Rautakirjan omassa hoidossa oli 485 ja kauppiasvetoisina 267.

Virossa toimivan Lehti-Maja Eesti AS:n liikevaihto oli 21,1 milj. EEK kasvaen edellisestä vuodesta 105,7 %. Siellä toimi vuoden lopussa 10 R-kioskia, missä lisäystä edelliseen vuoteen oli neljä. Loppuvuonna käynnistettiin eestiläisten lehtien jakelutoiminta Tallinnan ja Tarton alueilla sekä yhteistyö jakelutoiminnassa paikallisten kustantajien kanssa.

Rautakirjan erikoiskaupparyhmän liikevaihto kasvoi 4,8 % ja oli 1.126,7 Mmk. Ryhmän yksiköistä suurin on Suomalainen Kirjakauppa Oy, jonka liikevaihto kasvoi 7,1 % ollen 451,3 Mmk. Suomalaisen Kirjakaupan kasvu syntyi uusista myymälöistä, onnistuneista kampanjoista sekä muun muassa cd-rom-tuotteiden myynnin merkittävästä kasvusta. Tammikuussa 1997 Suomalainen Kirjakauppa avasi Helsingissä Suomen ensimmäisen multimedia-kaupan Dosen.

Tukkutiimi Oy:n kasvu jatkui. Liikevaihto kohosi 290,3 Mmk:aan kasvaen edellisestä vuodesta 7,8 %. Ruotsin TukkuTiimin kruunumääräinen liikevaihto kasvoi 16,3 % ja oli 55,5 milj. SEK. Markkamääräinen myynnin kasvu oli 30,0 %. Kasvu Ruotsissa saavutettiin kahden uuden myymälän perustamisella sekä tehostetulla markkinoinnilla.

Finnkino Oy:n ja sen tytäryhtiöiden liikevaihto laski 8,8 % ja oli 240,2 Mmk. Liikevaihdon lasku johtui Disneyn myyntivideoiden edustuksen siirtymisestä kyseisen yhtiön omaan jakeluun elokuussa. Jatkossa Finnkino keskittyy entistä enemmän elokuvien esitystoimintaan. Yhtiö on käynnistänyt suunnitelmat monisaliteattereiden rakentamisesta neljälle paikkakunnalle.

EuroStrada Oy:n liikevaihto oli

Myynti ja liikevaihto toimialoittain

	1996	1995	Muutos
	Mmk	Mmk	%
Kioskikauppa	1.511,2	1.516,2	-0,3
Erikoiskauppa	1.126,7	1.075,3	4,8
Lehtitukkukauppa	753,4	742,4	1,5
Merkur Pikatukku	38,6	166,7	-76,8
Sisäinen myynti	-193,0	-219,1	-12,0
Konsernin liikevaihto	3.237,0	3.281,4	-1,4
Välitysmyynti	2.095,2	2.958,4	-29,2
Veroton myynti yhteensä	5.332,2	6.239,8	-14,5

Liikevoitto toimialaryhmittäin (Mmk)

	1996	1995
Kioskikauppa	67,6	68,1
Erikoiskauppa	51,8	46,9
Lehtitukkukauppa	55,1	47,6
Merkur Pikatukku	-0,1	2,5
Kiinteistöt	23,1	19,9
Yhtymä yhteensä	197,6	184,9

123,9 Mmk kasvaen 12,3 % edellisestä vuodesta. Tämä johtui sekä vuoden 1995 joulukuussa avatusta Rajahovin taukopaikasta että muissa pisteissä tapahtuneesta alan yleistä kasvua paremmasta kehityksestä. Yhtiön liiketoiminta laajenee alkaneena vuonna merkittävästi, kun helmikuun alussa ostetuista 10 Pizza Hut -ravintolasta rakennetaan PepsiCo Restaurants Internationalin kanssa tehdyn yhteistyösopimuksen mukaan valtakunnallinen ketju.

Rautakirjan lehtitukkukauppaa harjoittavan Lehtipisteen liikevaihto oli 753,4 Mmk ja 1,5 % vertailukautta parempi. Sanomalehtimyynti laski 3,6 % aikakauslehtimyyntin kasvaessa 7,0 %. Erityisen positiivista oli kotimaisten aikakauslehtien myynnin kääntyminen nousuun koko 90-luvun hienoisen laskukauden jälkeen sekä myös iltapäivälehtien volyymin kehitys. Kaikkiaan myytiin lehtien irtonumeroita 126,0 miljoonaa kappaletta.

Tulos

Liikevaihdon lievistä laskusta huolimatta myyntikate kasvoi 1,6 % edellisestä vuodesta. Suotuisaa kehitystä edisti korkeampikatteisten tulosityksiköiden keskimääräistä suhteellisesti parempi kasvu.

Henkilöstömäärä kasvoi, mutta henkilöstökulut säilyivät edellisen vuoden tasolla. Samoin muut toimintakustannukset kasvoivat vain lievästi. Käytökate parani 4,3 % ja oli 267,3 Mmk. Tämä oli 8,3 % liikevaihdosta.

Tilikauden liikevoitto oli 197,6 Mmk kasvaen 6,8 % edellisestä vuodesta.

Kioskitoiminnan kannattavuus säilyi edellisen vuoden tasolla. Lehtitukkukauppa paransi kannattavuuttaan. Erikoiskaupparyhmän yksiköistä Suomalainen Kirjakauppa, TukkuTiimi Suomessa ja Ruotsissa sekä EuroStrada paransivat tulostaan. Finnkinon tulos heikkeni ja oli edelleen tappiollinen. Finnkinon tappioiden syinä olivat muun muassa matalat katsojamäärät sekä ylimitotetut hankintasopimukset. Kiinteistöyksikkö paransi tulostaan.

Korollisen vieraan pääoman maksamista nopeutettiin. Tästä sekä korkotason laskusta johtuen korkokulut

laskivat 40,5 %. Korkotuotot säilyivät lähes edellisen vuoden tasolla obligatio- ja osakemarkkinoiden suotuisasta kehityksestä johtuen. Rahoitustuotot ylittivät kulut 17,2 Mmk:lla, mikä oli 6,8 Mmk edellistä vuotta enemmän.

Yhtymän tulos oli hyvä. Tulos ennen satunnaiseriä ja veroja oli 214,8 Mmk, mikä oli 9,9 % edellistä vuotta parempi. Satunnaisiin eriin on kirjattu sekä Merkur Pikatukun liiketoiminnan että Tukon osakkeiden myynnistä saadut myyntivoitot, yhteensä 19,2 Mmk. Tulos ennen veroja oli 234,0 Mmk ja verojen jälkeen 167,8 Mmk.

Tulos osaketta kohti kasvoi 20,24 markasta 23,76 markkaan. Sijoitetun pääoman tuotto oli 20,4 % sen oltua 19,3 % edellisenä vuonna. Osakekohtainen oma pääoma kasvoi 129,60 markasta 145,50 markkaan.

Investoinnit

Konsernin bruttoinvestoinnit olivat 72,8 Mmk niiden oltua edellisenä vuonna 81,7 Mmk. Investoinnit olivat pääasiassa myymälähuoneistojen peruskorjauksia, niiden kalusto- ja laiteinvestointeja sekä yksiköiden järjestelmäinvestointeja.

Rahoitus

Konsernin rahoitusasema oli edelleen hyvä. Korollista vierasta pääomaa lyhennettiin vuoden aikana 85,6 Mmk ja se oli vuoden lopussa 184,5 Mmk. Omavaraisuusaste parani edellisen vuoden 45,7 %:sta 55,3 %:iin. Konsernin likvidit rahavarat tilikauden lopussa olivat 368,1 Mmk. Velkaantumistaso oli negatiivinen -19,4 % ja samaa tasoa kuin edellisenä vuonna.

Osakepääoma

Rautakirja Oy:n osakepääoma vuoden 1996 lopussa oli 129,6 Mmk jakautuen 6,48 miljoonaan kappaleeseen 20 markan nimellisarvoisia osakkeita. Osakepääomassa ei tilikauden aikana tapahtunut muutoksia.

Hallituksella ei ollut voimassa olevia osakeanti- tai vaihtovelkakirja- ja optiolainojen liikkeeseenlaskuvaltuuksia tilikauden lopussa.

Henkilöstö

Yhtymän henkilöstömäärä vuoden lopussa oli 4.648, mikä oli 22 henkilöä vähemmän kuin vuotta aikaisemmin. Ulkomaisen henkilöstön osuus oli 204 eli 38 henkilöä vertailukautta enemmän. Tehtyjen työtuntien määrä kasvoi 1,2 %.

Vuoden keskimääräinen henkilömäärä kasvoi 80 henkilöllä ja oli 4.760 henkilöä. Kokoaikaisiksi muutettuna keskimääräinen henkilömäärä oli 3.439 eli 42 enemmän kuin edellisenä vuonna.

Emoyhtiön keskimääräinen henkilömäärä oli 2.876, missä vähennystä edelliseen vuoteen oli 28.

Rautakirja Oy:n varatoimitusjohtajaksi nimitettiin 1.7.1996 alkaen toimialajohtaja, ekonomi, oik.kand. Hannu Syrjänen, joka jatkaa erikoiskaupparyhmän toimialajohtajana.

Kioskikaupasta vastanneen toimialajohtaja Riitta Aaltosen erottua yhtiön palveluksesta nimitettiin hänen seuraajakseen ja johtokunnan jäseneksi vuoden 1997 alusta KTM Erkki Järvinen.

Johdon, keski johdon ja suoritus henkilöstön tulospalkkausjärjestelmien käyttöä jatkettiin toimintavuoden ajan. Tulospalkkioiden määrä lakisääteisine sivukuluineen oli 8,0 Mmk.

Yhtymässä panostettiin voimakkaasti henkilökunnan koulutukseen kaikissa yksiköissä. Pääpaino oli myynti- henkilökunnan asiakaspalvelu- ja tiimikoulutuksessa.

Näkymät vuodelle 1997

Yksityisen kulutuksen kasvunäkymät kuluvalla vuodelle ovat edelleen suotuisat. Kasvun ennustetaan olevan runsaat 3 prosenttia, kuitenkin Rautakirja-konsernin toimialoilla kasvuodotukset ovat alhaisemmat. Rautakirjan liikevaihdon arvioidaan kasvavan vuoden 1997 aikana parin prosentin luokkaa.

Vuonna 1997 investoinnit kaksinkertaistuvat viime vuodesta. Investointien kasvun ja pienentyvien rahoitustuottojen seurauksena konsernin tuloksen ennakoidaan jäävän lievästi edellistä vuotta alhaisemmaksi. Rahoitusasema säilyy edelleen vahvana.

Bruttoinvestoinnit toimialaryhmittäin (Mmk)

	1996	1995
Kioskikauppa	41,8	34,8
Erikoiskauppa	23,0	34,2
Lehtitukkukauppa	3,5	2,6
Merkur Pikatukku	0,1	0,1
Kiinteistöt	1,2	6,3
Hallintopalvelut	3,3	3,7
Yhtymä yhteensä	72,8	81,7

Henkilöstö keskimäärin toimialaryhmittäin

	1996	1995
Kioskikauppa	2.593	2.617
Erikoiskauppa	1.864	1.720
Lehtitukkukauppa	204	200
Merkur Pikatukku	14	58
Kiinteistöt	9	10
Hallintopalvelut	76	75
Yhtymä yhteensä	4.760	4.680

Taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut

	1996	1995	1994	1993	1992
Liikevaihto, Mmk	3.237,0	3.281,4	3.057,1	2.923,8	2.922,9
Liikevaihdon muutos, %	-1,4	7,3	4,6	0,0	4,8
Käyttökate, Mmk	267,3	256,3	218,1	166,2	171,2
Käyttökate, % liikevaihdosta	8,3	7,8	7,1	5,7	5,9
Liikevoitto, Mmk	197,6	184,9	153,1	87,7	88,1
Liikevoitto, % liikevaihdosta	6,1	5,6	5,0	3,0	3,0
Voitto ennen satunnaiseriä, Mmk	214,8	195,3	156,0	101,3	89,8
Voitto ennen satunnaiseriä, % liikevaihdosta	6,6	6,0	5,1	3,5	3,1
Voitto ennen varauksia ja veroja, Mmk	234,0	195,3	156,1	104,2	107,8
Voitto ennen varauksia ja veroja, % liikevaihdosta	7,2	6,0	5,1	3,6	3,7
Taseen loppusumma, Mmk	1.712,9	1.842,9	1.850,8	1.764,7	1.701,0
Käyttöomaisuus ja muut pitkäaik. sijoitukset	860,8	871,6	863,1	773,7	842,2
Vaihto-omaisuus	267,3	285,0	266,4	282,9	266,3
Rahoitusomaisuus	584,8	686,3	721,4	708,1	592,5
Oma pääoma	942,8	839,8	760,3	686,8	368,3
Vähemmistöosuus	1,5	1,7	1,4	0,7	0,9
Varaukset *)	-	-	-	-	392,1
Pitkäaikainen vieras pääoma	200,4	281,3	389,1	452,9	343,7
Lyhytaikainen vieras pääoma	568,1	720,2	700,0	624,2	596,0
Korollinen vieras pääoma	184,5	263,6	372,8	399,1	376,0
Koroton vieras pääoma	584,0	737,8	716,3	678,0	563,8
Oman pääoman tuotto-% *)	17,2	16,4	15,3	10,0	5,7
Sijoitetun pääoman tuotto-% *)	20,4	19,3	16,2	12,9	11,2
Omavaraisuusaste, % *)	55,3	45,7	41,2	39,0	44,9
Velkaantumisaste, %	-19,4	-19,2	-9,7	-8,5	-1,6
Current ratio	1,5	1,3	1,4	1,6	1,4
Bruttoinvestoinnit, Mmk	72,8	81,7	178,2	39,9	62,1
Bruttoinvestoinnit, % liikevaihdosta	2,3	2,5	5,8	1,4	2,1
Henkilöstö keskimäärin	4.760	4.680	4.201	4.400	5.084
Henkilömäärä muunnettuna kokoaikaisiksi työtuntien mukaan	3.439	3.397	3.100	3.247	3.660

*) Vuoden 1992 tilinpäätöksen mukaisissa luvuissa kertyneestä poistoerosta ja vapaaehtoisista varauksista ei ole erotettu laskennallista verovelkaa.

Tunnuslukujen laskentakaavat:

Oman pääoman tuotto-%	= 100 x	$\frac{\text{Tulos ennen satunnaiseriä} - \text{verot}}{\text{Oma pääoma} + \text{vähemmistöosuus} + \text{varaukset (keskiarvo)}}$
Sijoitetun pääoman tuotto-%	= 100 x	$\frac{\text{Tulos ennen satunnaiseriä} + \text{korko- ja muut rahoituskulut}}{\text{Taseen loppusumma} - \text{korottomat velat (keskiarvo)}}$
Omavaraisuusaste, %	= 100 x	$\frac{\text{Oma pääoma} + \text{vähemmistöosuus} + \text{varaukset}}{\text{Taseen loppusumma} - \text{saadut ennakot}}$
Velkaantumisaste, %	= 100 x	$\frac{\text{Korollinen vieras pääoma} - \text{rahoitusomaisuusarvopaperit} - \text{lyhytaikaiset muut sijoitukset} - \text{rahat ja pankkisaamiset}}{\text{Oma pääoma} + \text{vähemmistöosuus} + \text{varaukset}}$
Current ratio	=	$\frac{\text{Rahoitusomaisuus} + \text{vaihto-omaisuus}}{\text{Lyhytaikainen vieras pääoma}}$

Konsernin tuloslaskelma

<i>Tuloslaskelma 1.1.-31.12. (Mmk)</i>	1996	%	1995	%
Liikevaihto 1)	3.237,0	100,0	3.281,4	100,0
Liiketoiminnan muut tuotot 2)	55,0	1,7	53,2	1,6
Kulut:				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat:				
Ostot tilikauden aikana	2.221,7	68,6	2.316,0	70,6
Varastojen lisäys (-) tai vähennys (+) 3)	18,2	0,6	-16,0	-0,5
Henkilöstökulut 4) 5)	493,5	15,2	492,1	15,0
Vuokrat	127,1	3,9	124,5	3,8
Muut kulut	164,2	5,1	161,8	4,9
Kulut yhteensä	3.024,7	93,4	3.078,4	93,8
Käyttökate	267,3	8,3	256,3	7,8
Poistot käyttöomaisuudesta ja muista pitkävaikutteisista menoista 6)	60,8	1,9	62,6	1,9
Konserniliikearvon poisto 6)	8,9	0,3	8,7	0,3
Poistot yhteensä	69,7	2,2	71,4	2,2
Liikevoitto	197,6	6,1	184,9	5,6
Rahoitustuotot ja -kulut: 7)				
Osinkotuotot	0,8		1,3	
Korkotuotot pitkäaikaisista sijoituksista	0,1		0,2	
Muut rahoitustuotot	28,9	0,9	30,0	0,9
Korkokulut	-12,0	-0,4	-20,2	-0,6
Muut rahoituskulut	-0,5		-0,9	
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	17,2	0,5	10,4	0,3
Voitto ennen satunnaiseriä ja veroja	214,8	6,6	195,3	6,0
Satunnaiset tuotot ja kulut: 8)				
Satunnaiset tuotot	19,2	0,6	-	
Satunnaiset tuotot ja kulut yhteensä	19,2	0,6	-	
Voitto ennen veroja	234,0	7,2	195,3	6,0
Välittömät verot:				
Tilikaudelta	-74,6	-2,3	-56,3	-1,7
Aikaisemmilta tilikausilta	0,5		-2,9	-0,1
Laskennallisen verovelan muutos 10)	7,8	0,2	-5,1	-0,2
Välittömät verot yhteensä	-66,2	-2,0	-64,2	-2,0
Tilikauden voitto ennen vähemmistöosuutta	167,8	5,2	131,1	4,0
Vähemmistöosuus tilikauden tuloksesta				
Tilikauden voitto	167,8	5,2	131,1	4,0

Konsernin tase

<i>Tase 31.12. (Mmk)</i>	1996	%	1995	%
VASTAAVAA				
Käyttöomaisuus ja muut pitkäaikaiset sijoitukset				
Aineettomat hyödykkeet 11)				
Aineettomat oikeudet	12,4		9,0	
Liikearvo	13,6		16,3	
Konserniliikearvo	56,4		65,3	
Muut pitkävaikutteiset menot	41,4		42,5	
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	123,8	7,2	133,1	7,2
Aineelliset hyödykkeet 11)				
Maa- ja vesialueet	30,8		30,5	
Rakennukset ja rakennelmat	167,6		165,3	
Koneet ja kalusto	118,9		116,3	
Muut aineelliset hyödykkeet	1,4		1,1	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	0,2		0,8	
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	318,8	18,6	314,0	17,0
Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset				
Osakkuusyritysosakkeet ja -osuudet 14)	88,6		88,1	
Muut osakkeet ja osuudet 15)	327,1		333,4	
Lainasaamiset	1,5		1,9	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	1,1		1,1	
Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset yhteensä	418,2	24,4	424,5	23,0
Käyttöomaisuus ja muut pitkäaikaiset sijoitukset yhteensä	860,8	50,3	871,6	47,3
Vaihto- ja rahoitusomaisuus				
Vaihto-omaisuus				
Valmiit tuotteet / tavarat 3)	267,3		285,0	
Vaihto-omaisuus yhteensä	267,3	15,6	285,0	15,5
Saamiset 17)				
Myyntisaamiset	122,9		143,4	
Lainasaamiset	2,5		3,8	
Osakemerkintäsaamiset	–		0,1	
Siirtosaamiset	46,0		71,8	
Muut saamiset	45,3		42,4	
Saamiset yhteensä	216,7	12,7	261,4	14,2
Rahoitusomaisuusarvopaperit 17)				
Osakkeet ja osuudet	11,3		2,8	
Muut arvopaperit	58,8		141,6	
Rahoitusomaisuusarvopaperit yhteensä	70,2	4,1	144,4	7,8
Lyhytaikaiset muut sijoitukset	221,3	12,9	160,4	8,7
Rahat ja pankkisaamiset	76,7	4,5	120,1	6,5
Vaihto- ja rahoitusomaisuus yhteensä	852,1	49,7	971,3	52,7
	1.712,9	100,0	1.842,9	100,0

Konsernin tase

Tase 31.12. (Mmk)	1996	%	1995	%
VASTATTAVAA				
Oma pääoma 18)				
Sidottu oma pääoma				
Osakepääoma	129,6		129,6	
Vararahasto	2,0		2,0	
Arvonkorotusrahasto	2,5		2,5	
Sidottu oma pääoma yhteensä	134,1	7,8	134,1	7,3
Vapaa oma pääoma				
Käyttörahasto	42,9		42,9	
Edellisten tilikausien voitto	598,0		531,7	
Tilikauden voitto	167,8		131,1	
Vapaa oma pääoma yhteensä	808,7	47,2	705,7	38,3
Oma pääoma yhteensä	942,8	55,0	839,8	45,6
Vähemmistöosuus	1,5	0,1	1,7	0,1
Vieras pääoma 20)				
Pitkäaikainen				
Lainat rahoituslaitoksilta	8,2		1,8	
Eläkelainat	115,1		194,5	
Laskennallinen verovelka	77,1		84,9	
Muut pitkäaikaiset velat	–		0,2	
Pitkäaikainen yhteensä	200,4	11,7	281,3	15,3
Lyhytaikainen				
Lainat rahoituslaitoksilta	0,1		3,5	
Eläkelainat	59,7		62,2	
Saadut ennakot	3,9		3,3	
Ostovelat	254,2		401,6	
Siirtovelat	248,8		248,0	
Muut lyhytaikaiset velat	1,4		1,5	
Lyhytaikainen yhteensä	568,1	33,2	720,2	39,1
Vieras pääoma yhteensä	768,5	44,9	1.001,5	54,3
	1.712,9	100,0	1.842,9	100,0

Konsernin rahoituslaskelma

<i>Rahoituslaskelma 1.1.-31.12. (Mmk)</i>	1996	1995
Varojen hankinta		
Tulorahoitus		
Liikevoitto	197,6	184,9
Poistot	69,7	71,4
Rahoitustuotot ja -kulut	17,2	10,4
Verot	-74,1	-59,1
Muut erät *)	2,9	-2,0
	213,3	205,5
Käyttöpääoman muutos		
Vaihto-omaisuuden lisäys (-)/vähennys (+)	17,8	-18,6
Lyhytaikaisten liikesaamisten lisäys (-)/vähennys (+)	44,8	13,1
Korottomien lyhytaikaisten velkojen lisäys (+)/vähennys (-)	-146,0	14,2
	-83,5	8,6
Liiketoiminnan kassavirta	129,8	214,2
Investoinnit		
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-72,8	-81,7
Käyttöomaisuuden myyntitulot	29,9	5,8
	-43,0	-75,9
Kassavirta ennen rahoitusta	86,8	138,2
Rahoitus		
Pitkäaikaisten saamisten lisäys (-)/vähennys (+)	0,4	0,4
Pitkäaikaisten velkojen lisäys (+)	6,5	1,6
Pitkäaikaisten velkojen vähennys (-)	-85,5	-110,6
Lyhytaikaisten lainojen lisäys (+)/vähennys (-)	-0,1	
Osingonjako	-64,8	-51,8
	-143,5	-160,5
Laskelman mukainen likvidien varojen lisäys (+)/vähennys (-) **)	-56,7	-22,2
Oikaisuerät ***)	-0,1	0,3
Taseen mukainen likvidien varojen lisäys (+)/vähennys (-)	-56,7	-22,0

*) Sisältää liiketoiminnan myyntivoitot ja liiketoiminnan muihin tuottoihin kirjatut käyttöomaisuuden myyntivoitot ja -tappiot.

***) Likvidit varat sisältävät rahat ja pankkisaamiset, lyhytaikaiset muut sijoitukset sekä rahoitusomaisuusarvopaperit.

****) Muuntoerot.

Emoyhtiön tuloslaskelma

Tuloslaskelma 1.1.-31.12. (Mmk)	1996	%	1995	%
Liikevaihto 1)	2.100,3	100,0	2.096,4	100,0
Liiketoiminnan muut tuotot 2)	61,7	2,9	63,1	3,0
Kulut:				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat:				
Ostot tilikauden aikana	1.548,9	73,7	1.560,1	74,4
Varastojen lisäys (-) tai vähennys (+) 3)	24,4	1,2	7,0	0,3
Henkilöstökulut 4) 5)	297,4	14,2	302,7	14,4
Vuokrat	44,1	2,1	46,7	2,2
Muut kulut	79,2	3,8	80,1	3,8
Kulut yhteensä	1.993,9	94,9	1.996,6	95,2
Käyttökate	168,0	8,0	162,8	7,8
Poistot käyttöomaisuudesta ja muista pitkävaikutteisista menoista 6)	33,6	1,6	33,5	1,6
Liikevoitto	134,4	6,4	129,3	6,2
Rahoitustuotot ja -kulut: 7)				
Osinkotuotot	0,7		6,6	0,3
Korkotuotot pitkäaikaisista sijoituksista	0,1		0,1	
Muut rahoitustuotot	39,3	1,9	38,8	1,9
Korkokulut	-12,5	-0,6	-19,4	-0,9
Muut rahoituskulut	-0,3		-0,6	
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	27,3	1,3	25,6	1,2
Voitto ennen satunnaiseriä, varauksia ja veroja	161,7	7,7	154,8	7,4
Satunnaiset tuotot ja kulut: 8)				
Satunnaiset tuotot	12,3	0,6	-	
Konserniavustukset	-20,0	-1,0	-9,6	-0,5
Satunnaiset tuotot ja kulut yhteensä	-7,7	-0,4	-9,6	-0,5
Voitto ennen varauksia ja veroja	153,9	7,3	145,2	6,9
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+) 6)	-12,1	-0,6	-18,6	-0,9
Vapaaehtoisten varausten vähennys 9)	33,7	1,6	39,4	1,9
Välittömät verot:				
Tilikaudelta	-49,8	-2,4	-41,0	-2,0
Aikaisemmilta tilikausilta			-2,8	-0,1
Välittömät verot yhteensä	-49,8	-2,4	-43,8	-2,1
Tilikauden voitto	125,7	6,0	122,2	5,8

Emoyhtiön tase

<i>Tase 31.12. (Mmk)</i>	1996	%	1995	%
VASTAAVAA				
Käyttöomaisuus ja muut pitkäaikaiset sijoitukset				
Aineettomat hyödykkeet 11)				
Aineettomat oikeudet	7,3		4,6	
Liikearvo	0,8		0,5	
Muut pitkävaikutteiset menot	27,9		26,6	
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	35,9	2,5	31,8	2,1
Aineelliset hyödykkeet 11)				
Maa- ja vesialueet	25,2		24,9	
Rakennukset ja rakennelmat	113,1		114,5	
Koneet ja kalusto	69,3		63,7	
Muut aineelliset hyödykkeet	0,9		0,7	
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	208,5	14,6	203,7	13,2
Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset 16)				
Tytäryhtiösakkeet 13)	114,9		115,1	
Osakkuusyritysosakkeet ja -osuudet 14)	62,2		61,7	
Muut osakkeet ja osuudet 15)	296,7		302,9	
Lainasaamiset	1,5		1,9	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	1,1		1,1	
Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset yhteensä	476,4	33,3	482,7	31,2
Käyttöomaisuus ja muut pitkäaikaiset sijoitukset yhteensä	720,8	50,4	718,2	46,5
Vaihto- ja rahoitusomaisuus				
Vaihto-omaisuus				
Valmiit tuotteet / tavarat 3)	73,6		98,0	
Vaihto-omaisuus yhteensä	73,6	5,1	98,0	6,3
Saamiset 17)				
Myyntisaamiset	86,4		92,0	
Lainasaamiset	136,5		152,5	
Siirtosaamiset	33,2		58,3	
Muut saamiset	20,9		20,8	
Saamiset yhteensä	277,1	19,4	323,6	20,9
Rahoitusomaisuusarvopaperit 17)				
Osakkeet ja osuudet	11,3		2,8	
Muut arvopaperit	58,8		141,6	
Rahoitusomaisuusarvopaperit yhteensä	70,2	4,9	144,4	9,3
Lyhytaikaiset muut sijoitukset	221,3	15,5	160,4	10,4
Rahat ja pankkisaamiset	67,2	4,7	100,3	6,5
Vaihto- ja rahoitusomaisuus yhteensä	709,3	49,6	826,6	53,5
	1.430,1	100,0	1.544,8	100,0

Emoyhtiön tase

<i>Tase 31.12. (Mmk)</i>	1996	%	1995	%
VASTATTAVAA				
Oma pääoma 18)				
Sidottu oma pääoma				
Osakepääoma	129,6		129,6	
Vararahasto	2,0		2,0	
Arvonkorotusrahasto	2,5		2,5	
Sidottu oma pääoma yhteensä	134,1	9,4	134,1	8,7
Vapaa oma pääoma				
Käyttörahasto	42,9		42,9	
Edellisten tilikausien voitto	352,4		294,9	
Tilikauden voitto	125,7		122,2	
Vapaa oma pääoma yhteensä	521,0	36,4	460,1	29,8
Oma pääoma yhteensä	655,1	45,8	594,2	38,5
Varaukset 19)				
Kertynyt poistoero	122,2	8,5	110,1	7,1
Vapaaehtoiset varaukset				
Investointivaraukset	41,6		41,6	
Muut varaukset	32,2		65,9	
Vapaaehtoiset varaukset yhteensä	73,8	5,2	107,5	7,0
Varaukset yhteensä	196,0	13,7	217,7	14,1
Vieras pääoma 20)				
Pitkäaikainen				
Eläkelainat	114,7		179,4	
Muut pitkäaikaiset velat	–		0,1	
Pitkäaikainen yhteensä	114,7	8,0	179,5	11,6
Lyhytaikainen				
Eläkelainat	45,6		51,4	
Saadut ennakot	0,2		0,5	
Ostovelat	197,4		319,8	
Siirtovelat	149,9		152,0	
Muut lyhytaikaiset velat	71,2		29,8	
Lyhytaikainen yhteensä	464,3	32,5	553,5	35,8
Vieras pääoma yhteensä	579,0	40,5	733,0	47,4
	1.430,1	100,0	1.544,8	100,0

Emoyhtiön rahoituslaskelma

<i>Rahoituslaskelma 1.1.-31.12. (Mmk)</i>	1996	1995
Varojen hankinta		
Tulorahoitus		
Liikevoitto	134,4	129,3
Poistot	33,6	33,5
Rahoitustuotot ja -kulut	27,3	25,6
Verot	-49,8	-43,8
Muut erät *)	-22,7	-12,5
	122,7	132,1
Käyttöpääoman muutos		
Vaihto-omaisuuden lisäys (-)/vähennys (+)	24,4	7,0
Lyhytaikaisten liikesaamisten lisäys (-)/vähennys (+)	46,5	-48,2
Korottomien lyhytaikaisten velkojen lisäys (+)/vähennys (-)	-124,8	-1,0
	-54,0	-42,2
Liiketoiminnan kassavirta	68,8	89,9
Investoinnit		
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-48,4	-46,0
Käyttöomaisuuden myyntitulot	26,7	57,5
	-21,7	11,4
Kassavirta ennen rahoitusta	47,1	101,3
Rahoitus		
Pitkäaikaisten saamisten lisäys (-)/vähennys (+)	0,4	0,3
Pitkäaikaisten velkojen vähennys (-)	-70,6	-58,8
Lyhytaikaisten lainojen lisäys (+)/vähennys (-)	41,4	-15,7
Osingonjako	-64,8	-51,8
	-93,6	-126,0
Taseen mukainen likvidien varojen lisäys (+)/vähennys (-)	-46,5	-24,7

*) Sisältää konserniavustukset sekä liiketoiminnan muihin tuottoihin kirjatut käyttöomaisuuden myyntivoitot ja -tappiot.

Tilinpäätöksen laadintaperiaatteet

Laaajuus

Konsernitilinpäätös sisältää emoyhtiö Rautakirja Oy:n lisäksi kaikki ne yhtiöt, joissa emoyhtiöllä suoraan tai välillisesti on yli 50 % osakkeiden tuottamasta äänimäärästä.

Fuusioitujen tytäryhtiön tuloslaskelma on konsolidoitu konsernin tuloslaskelmaan.

Osakkuusyrietykset, joissa konsernin osuus äänivallasta on 20–50 % ja omistusosuus vähintään 20 %, ovat asunto- ja kiinteistöyhtiöitä. Omistetut huoneistot ovat konsernin kauppa- paikkoja. Yhtiöiden tilinpäätöksiä ei ole yhdistetty konsernitilinpäätökseen, koska yhdistelyllä ei olisi olennaista merkitystä konsernin tulokseen eikä taseeseen. Osakkuusyrietyksiltä ei ole myöskään lainasaamisia, eikä niiden puolesta ole annettu vastuusitoumuksia.

Konsolidointi

Konsernitilinpäätös on laadittu hankintamenomenetelmän mukaan. Eliminoinneissa on tytäryhtiöosakkeiden hankintahinnasta vähennetty tytäryhtiöiden hankintahetken oma pääoma ja varaukset laskennallisella verovelalla vähennettynä. Erotus on kohdistettu maa-alueisiin ja rakennuksiin siltä osin, kun niiden käypä arvo on ylittänyt kirjanpitoarvon. Kohdistamaton osa osakkeiden hankintamenosta on käsitelty taseessa konserniliikearvona. Sekä rakennuksiin kohdistetusta osasta hankintamenoa että konserniliikearvosta on tehty suunnitelman mukaiset poistot. Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin omasta pääomasta ja tuloksesta.

Konserniyhtiöiden väliset saatavat ja velat, liiketapahtumat ja sisäiset katteet on eliminoitu.

Ulkomaisten tytäryhtiöiden tuloslaskelmat on muutettu Suomen markkoiksi käyttäen Suomen Pankin ilmoittamaa tai kunkin kuukauden lopun keskikurssin perusteella laskettua vuoden keskikurssia ja taseet käyttäen tilinpäätöspäivän keskikurssia. Omien pääomien eliminoinnissa syntyneet muunto- ja kurssierot on käsitelty vapaassa omassa pääomassa.

Käyttöomaisuus ja muut pitkäaikaiset sijoitukset

Kuluva käyttöomaisuus on arvostettu suunnitelman mukaisilla poistoilla vä-

hennettyyn hankintamenuon, osakkeet ja osuudet hankintamenuon tai sitä alempaan käypään arvoon. Maa-alueisiin ja rakennuksiin sisältyy arvonnkorotuksia.

Suunnitelman mukaiset poistot kuluva käyttöomaisuudesta on laskettu käyttöomaisuushyödykkeiden taloudellisen käyttöiän mukaan tasapoistoina alkuperäisestä hankintamenuosta. Suunnitelman mukaiset poistoajat ovat:

Aineettomat oikeudet	5 v
Konserniliikearvot	5–10 v
Liikearvot ja muut	
pitkävaikutteiset menot	5–10 v
Rakennukset ja rakennelmat	10–40 v
Koneet ja kalusto	4–16 v
Muut aineelliset hyödykkeet	10 v

Vuoden 1996 käyttöomaisuushankinnat ja myymälöiden peruskorjausmenot on suurimmaksi osaksi katettu siirtymävarauksella.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Emoyhtiön ja tytäryhtiöiden vaihto-omaisuus on arvostettu hankintamenuon tai sitä alempaan todennäköiseen jälleenhankinta- tai luovutushintaan.

Ulkomaanrahan määräiset erät

Ulkomaanrahan määräiset saatavat ja velat on muutettu Suomen markkoiksi tilinpäätöspäivän Suomen Pankin keskikurssin mukaan. Kurssierot on kirjattu tulosaikutteisesti.

Rahoitusomaisuus- arvopaperit

Rahoitusomaisuusarvopapereihin sisältyvät osakkeet ja osuudet on arvostettu hankintahintaan tai sitä alempaan markkina-arvoon.

Muihin arvopapereihin sisältyvät joukkovelkakirja- ja vaihtovelkakirjalainat. Joukkovelkakirjalainojen hankintahinnan ja nimellisarvon erotus jaksotetaan korkotuotoksi tai korkotuottojen oikaisuksi kunkin joukkovelkakirjan laina-ajalle. Tasearvona on hintaerajaksoituksella oikaistu hankintahinta, joka tilinpäätöksessä lainakohtaisesti vastaa myös alimman arvon periaatetta. Joukkovelkakirjalainojen markkina-arvo 31.12.1996 oli tasearvoa 2,3 Mmk suurempi.

Vaihtovelkakirjalainat on arvostettu alimman arvon periaatteella.

Lyhytaikaiset muut sijoitukset ovat markkinarahasisjoituksia, sijoitusrahasto-osuuksia ja talletuksia, jotka on arvostettu hankintahintaan. Korot on jaksotettu.

Eläkejärjestelyt

Konsernin henkilöstön lakisääteinen eläketurva on vakuutettu eläkevakuutusyhtiöissä. Vapaaehtoisista eläkkeistä vastaa Rautakirja Oy:n Eläkesäätiö s.r. Säätiö on suljettu v. 1974.

Eläkesäätiön kokonaisvastuu tilivuoden päättyessä oli 117,0 Mmk. Arvostettaessa säätiön omaisuus käypään arvoon vastuuvajaus on 8,4 Mmk. Konsernissa vastuuvajaus on katettu kirjaamalla yhtiöissä oleva kattamaton osa siirtovelkoihin.

Emoyhtiön muista vapaaehtoisista eläkesitoumuksista on alkaneet eläkkeet vakuutettu ulkopuolisessa vakuutusyhtiössä. Vapaaehtoisien eläkesitoumuksiin perustuvat vastaiset eläkkeet 8,3 Mmk on kirjattu siirtovelkoihin. Vuoden 1996 henkilöstökuluihin sisältyy vastaisia eläkkeitä 2,7 Mmk. Emoyhtiön toimitusjohtajalla on sopimuksen mukaan mahdollisuus jäädä eläkkeelle 60-vuotiaana.

Liikevaihto

Liikevaihtoa laskettaessa myyntituotoista on vähennetty välilliset verot, annetut alennukset ja luottotappiot. Luottotappioiden merkitys on vähäinen. Välitysmyyntistä liikevaihtoon sisältyvät välityspalkkiot.

Henkilöstökulut

Henkilöstökuluihin sisältyvät palkkojen, lakisääteisten henkilösivukulujen ja vapaaehtoisten eläkekulujen lisäksi koulutus-, terveydenhoito- sekä muut henkilöstöpalvelukulut.

Tunnusluvut

Konsernitilinpäätöksissä kertynyt poistoero ja vapaaehtoiset varaukset on jaettu omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan vuodesta 1993 alkaen. Vuoden 1992 tunnusluvut on laskettu vanhojen säännösten mukaan.

Tilinpäätöksen liitetiedot

<i>Tuloslaskelman liitetiedot (Mmk)</i>	KONSERNI		EMOYHTIÖ	
	1996	1995	1996	1995
1. LIIKEVAIHTO TOIMIALOITTAIN				
Kioskikauppa	1.511,2	1.516,2	1.503,2	1.512,3
Erikoiskauppa	1.126,7	1.075,3	–	–
Lehtitukkukauppa	753,4	742,4	753,4	742,4
Merkur Pikatukku	38,6	166,7	–	–
Sisäinen myynti	-193,0	-219,1	-156,4	-158,3
Liikevaihto yhteensä	3.237,0	3.281,4	2.100,3	2.096,4
2. LIIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT				
Vuokratuotot	50,9	51,2	59,0	60,2
Käyttöomaisuuden myyntivoitot ja -tappiot	4,1	2,0	2,7	2,9
Liiketoiminnan muut tuotot yhteensä	55,0	53,2	61,7	63,1
3. VARASTON MUUTOS				
Vaihto-omaisuus 1.1.	285,0	266,4	98,0	105,0
Muutos tuloslaskelmassa	-18,2	16,0	-24,4	-7,0
Yrityskauppojen vaikutus	–	2,1	–	–
Kurssierot	0,4	0,6	–	–
Vaihto-omaisuus 31.12.	267,3	285,0	73,6	98,0
4. PALKAT				
Hallituksille ja toimitusjohtajille maksetut				
– palkat ja palkkiot	4,7	5,0	1,6	1,4
– osapalkkiot	0,8	0,8	0,3	0,2
Muulle henkilöstölle maksetut palkat ja palkkiot	394,2	380,8	240,5	238,3
Tilikaudella maksetut palkat ja palkkiot yhteensä	399,8	386,6	242,3	240,0
5. HENKILÖSTÖKULUT				
Palkat	391,6	378,3	235,7	232,2
Eläkekulut	56,3	63,2	36,2	40,0
Muut henkilösivukulut	45,6	50,6	25,6	30,6
	493,5	492,1	297,4	302,7
Luontoisedut	4,4	4,4	2,9	3,0
Yhteensä	497,9	496,5	300,4	305,7
6. POISTOT				
Suunnitelman mukaiset poistot				
Aineettomat oikeudet	3,2	2,3	1,7	1,2
Liikearvo	4,5	4,8	0,2	0,1
Konserniliikearvo	8,9	8,7	–	–
Muut pitkävaikutteiset menot	13,7	15,0	8,7	9,6
Rakennukset ja rakennelmat	5,0	4,7	2,6	2,6
Koneet ja kalusto	34,4	35,7	20,3	19,9
Muut aineelliset hyödykkeet	0,1	0,1	0,1	0,1
Yhteensä	69,7	71,4	33,6	33,5
Suunnitelman mukaisiin poistoihin sisältyvät myynti- ja romutustappiot	1,2	3,5	1,0	1,8

	KONSERNI		EMOYHTIÖ	
	1996	1995	1996	1995
Poistoeron muutos				
Aineettomat oikeudet	–	–	0,2	3,4
Liikearvo	–	–		
Muut pitkävaikutteiset menot	–	–	5,3	3,9
Rakennukset ja rakennelmat	–	–	0,1	3,3
Koneet ja kalusto	–	–	6,5	7,8
Muut aineelliset hyödykkeet	–	–		0,1
Yhteensä	–	–	12,1	18,6
7. RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT				
Konserniyhtiöiltä saadut rahoitustuotot				
Osinkotuotot	–	–	–	4,0
Muut rahoitustuotot	–	–	11,6	10,1
Yhteensä	–	–	11,6	14,2
Konserniyhtiöille suoritettut rahoituskulut				
Korkokulut	–	–	2,1	2,9
Yhteensä	–	–	2,1	2,9
Muut rahoitustuotot				
Korkotuotot	23,9	33,8	34,3	42,7
Kursivoitot ja -tappiot	0,3	0,1	0,3	0,1
Myyntivoitot ja -tappiot	4,8	–3,9	4,8	–3,9
Yhteensä	28,9	30,0	39,3	38,8
8. SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT				
Satunnaisiin tuottoihin on kirjattu Merkur Pikatukun liiketoiminnan myynnistä ja Tukon osakkeiden myynnistä saadut myyntivoitot.				
9. VAPAAEHTOISTEN VARAUSTEN MUUTOS				
Investointivaraus	–	–	–	–25,0
Siirtymävaraus	–	–	–33,7	–14,4
Yhteensä	–	–	–33,7	–39,4
10. VÄLITTÖMÄT VEROT				
Laskennallisen verovelan muutos				
Laskennallinen verovelka 1.1.	84,9	79,7		
Yrityskauppojen vaikutus	–	0,1		
Laskennallisen verovelan muutos	–7,8	5,1		
Laskennallinen verovelka 31.12.	77,1	84,9		

Taseen liitetiedot (Mmk)

	KONSERNI		EMOYHTIÖ	
	1996	1995	1996	1995
11. AINEETOMAT JA AINEELLISET HYÖDYKKEET				
Aineettomat oikeudet				
Hankintameno 1.1.	26,4	23,8	13,9	12,3
Lisäykset 1.1.-31.12.	6,6	6,6	4,4	3,8
Vähennykset 1.1.-31.12.	-4,1	-4,0	-	-2,2
Hankintameno 31.12.	28,9	26,4	18,3	13,9
Kertyneet sumupoistot 31.12.	-16,5	-17,4	-11,0	-9,3
Kirjanpitoarvo 31.12.	12,4	9,0	7,3	4,6
Kokonais- ja suunnitelmapoistojen kertynyt erotus 1.1.	4,2		4,0	0,6
Poistoeron lisäys 1.1.-31.12.	1,9	4,2	0,2	3,4
Poistoeron vähennys 1.1.-31.12.		-	-	-
Kokonais- ja suunnitelmapoistojen kertynyt erotus 31.12.	6,0	4,2	4,2	4,0
Liikearvo *)				
Hankintameno 1.1.	75,3	98,3	0,7	0,5
Lisäykset 1.1.-31.12.	1,7	0,4	0,5	0,2
Vähennykset 1.1.-31.12.		-23,5	-	
Hankintameno 31.12.	77,0	75,3	1,1	0,7
Kertyneet sumupoistot 31.12.	-63,4	-58,9	-0,3	-0,1
Kirjanpitoarvo 31.12.	13,6	16,3	0,8	0,5
Kokonais- ja suunnitelmapoistojen kertynyt erotus 1.1.	5,8	0,1	0,1	0,1
Poistoeron lisäys 1.1.-31.12.	0,2	5,8		
Kokonais- ja suunnitelmapoistojen kertynyt erotus 31.12.	6,1	5,8	0,1	0,1
Konserniliikearvo				
Hankintameno 1.1.	88,3	85,0		
Lisäykset 1.1.-31.12.		3,3		
Hankintameno 31.12.	88,3	88,3		
Kertyneet sumupoistot 31.12.	-31,9	-23,0		
Kirjanpitoarvo 31.12.	56,4	65,3		
Muut pitkävaikutteiset menot *)				
Hankintameno 1.1.	124,6	116,8	71,4	66,2
Lisäykset 1.1.-31.12.	13,0	11,4	9,9	8,3
Vähennykset 1.1.-31.12.	-21,4	-3,6	-4,9	-3,1
Hankintameno 31.12.	116,2	124,6	76,4	71,4
Kertyneet sumupoistot 31.12.	-74,8	-82,1	-48,6	-44,8
Kirjanpitoarvo 31.12.	41,4	42,5	27,9	26,6
Kokonais- ja suunnitelmapoistojen kertynyt erotus 1.1.	20,3	14,3	16,8	12,9
Poistoeron lisäys 1.1.-31.12.	6,4	6,5	5,3	3,9
Poistoeron vähennys 1.1.-31.12.	-0,5	-0,5	-	-
Kokonais- ja suunnitelmapoistojen kertynyt erotus 31.12.	26,2	20,3	22,0	16,8

	KONSERNI		EMOYHTIÖ	
	1996	1995	1996	1995
Maa-alueet				
Hankintameno 1.1.	30,5	30,6	24,9	24,9
Lisäykset 1.1.-31.12.	0,3	–	0,3	–
Vähennykset 1.1.-31.12.	–	–0,1	–	–0,1
Hankintameno 31.12.	30,8	30,5	25,2	24,9
Maa-alueiden hankintamenoön sisältyvät arvonkorotukset				
Arvonkorotukset 1.1.	18,3	18,3	18,2	18,2
Arvonkorotukset 31.12.	18,3	18,3	18,2	18,2
Rakennukset ja rakennelmat				
Hankintameno 1.1.	222,4	211,9	158,3	153,8
Lisäykset 1.1.-31.12.	7,8	11,1	1,2	5,2
Vähennykset 1.1.-31.12.	–1,3	–0,6	–0,8	–0,6
Hankintameno 31.12.	228,9	222,4	158,7	158,3
Kertyneet sumupoistot 31.12.	–61,3	–57,1	–45,6	–43,8
Kirjanpitoarvo 31.12.	167,6	165,3	113,1	114,5
Kokonais- ja suunnitelmapoistojen kertynyt erotus 1.1.				
Poistoeron lisäys 1.1.-31.12.	5,6	8,3	0,1	3,3
Poistoeron vähennys 1.1.-31.12.	–0,2	–0,2	–	–
Kokonais- ja suunnitelmapoistojen kertynyt erotus 31.12.	50,2	44,8	34,4	34,3
Rakennusten hankintamenoön sisältyvät arvonkorotukset				
Arvonkorotukset 1.1.	57,5	57,5	57,3	57,3
Arvonkorotukset 31.12.	57,5	57,5	57,3	57,3
Koneet ja kalusto *)				
Hankintameno 1.1.	267,3	268,9	145,7	156,1
Lisäykset 1.1.-31.12.	38,9	46,0	26,6	25,4
Vähennykset 1.1.-31.12.	–61,1	–47,7	–41,4	–35,8
Yrityskauppojen vaikutus	–	0,1	–	–
Hankintameno 31.12.	245,1	267,3	130,9	145,7
Kertyneet sumupoistot 31.12.	–126,2	–151,0	–61,6	–82,0
Kirjanpitoarvo 31.12.	118,9	116,3	69,3	63,7
Kokonais- ja suunnitelmapoistojen kertynyt erotus 1.1.				
Poistoeron lisäys 1.1.-31.12.	10,3	17,8	6,5	7,8
Poistoeron vähennys 1.1.-31.12.	–1,0	–0,2	–	–
Kokonais- ja suunnitelmapoistojen kertynyt erotus 31.12.	85,7	76,4	61,3	54,8
Muut aineelliset hyödykkeet *)				
Hankintameno 1.1.	1,6	1,2	1,1	0,8
Lisäykset 1.1.-31.12.	0,4	0,5	0,3	0,4
Vähennykset 1.1.-31.12.	–0,1	–	–0,1	–
Hankintameno 31.12.	1,9	1,6	1,3	1,1
Kertyneet sumupoistot 31.12.	–0,5	–0,5	–0,4	–0,4
Kirjanpitoarvo 31.12.	1,4	1,1	0,9	0,7

	KONSERNI		EMOYHTIÖ				
	1996	1995	1996	1995			
Kokonais- ja suunnitelmapoistojen kertynyt erotus 1.1.	0,1	–	0,1	–			
Poistoeron lisäys 1.1.-31.12.		0,1	–	0,1			
Poistoeron vähennys 1.1.-31.12.		–		–			
Kokonais- ja suunnitelmapoistojen kertynyt erotus 31.12.	0,1	0,1	0,1	0,1			
*) Hankintamenoön sisältyvät ne käyttöomaisuus- hyödykkeet, joiden hankintamenoja ei ole vielä kokonaan kirjattu suunnitelman mukaisina poistoina kuluksi. Vuoden aikana loppuun poistettujen käyttö- omaisuushyödykkeiden hankintameno on myytyjen ja romutettujen hyödykkeiden ohella esitetty hankinta- menojen vähennyksissä.							
12. KÄYTTÖOMAISUUDEN VEROTUSARVOT							
Maa-alueet	10,1	8,8	8,0	7,0			
Rakennukset ja rakennelmat	79,8	73,5	43,0	45,8			
Tytäryhtiöosakkeet	–	–	164,0	112,0			
Muut osakkeet ja osuudet	222,8	213,4	181,4	172,4			
Mikäli verotusarvoa ei ole ollut käytettävissä, on esitetty kirjanpitoarvo.							
13. KONSERNIYRITYKSET (1.000 mk)							
	Konsernin omistus- ja äänivalta- osuus %	Konsernin osuus omasta pääomasta	Emo- yhtiön omistus- osuus %	Kpl	Emoyhtiön omistamien osakkeiden / osuuksien Nimellis- arvo	Kirjanpito- arvo	Viimeksi laaditun tilinpäät. mukainen voitto/tappio
As. Oy Imatran Sassinkulma, Imatra	74,7	739	60,6	194	588	672	4
Baltic Cinema SIA, Riika Latvia	90,0	–655					341
P.M. Drockila Oy, Vantaa	100,0	8.995	100,0	300	300	280	1.179
Finnkino Oy, Vantaa	100,0	13.727	100,0	331	11.089	21.749	363
EuroStrada Oy, Vantaa	100,0	26.331					4.936
Interprint Oy, Helsinki	100,0	149					19
Kauppa Hallenberg Oy, Vantaa	100,0	16.120	100,0	39.905	1.197	3.576	9.301
Kiint. Oy Hallahepe, Toijala	100,0	248	100,0	179	89	813	
Kiint. Oy Jokela City 1, Tuusula	100,0	7.540	57,0	57	9	2.120	68
Kiint. Oy Keravan Toripaviljonki, Kerava	50,8	1.428	50,8	5.078	23	1.352	
Kiint. Oy Kuusankosken kioski	58,9	397	58,9	589	236	402	6
Kiint. Oy Salon Torikioski, Salo	55,6	612	55,6	114	57	617	
Kirjasoppi Oy, Vantaa	100,0	1	90,0	9	1	1	–
Lehtijakelu-Driva Rack Oy, Vantaa	100,0	1	90,0	9	1	1	–
Lehti-Maja Oy, Vantaa	100,0	2	98,0	49	5	5	–
Lehti-Maja Eesti AS, Tallinna Viro *) 1.000 EEK	90,0	–464	80,0	6.408	641*)	828	–891
Lehtipiste Oy Pressco, Vantaa	100,0	1.012	100,0	10	1.000	1.000	45
O.Y. Lelutaide A.B., Helsinki	100,0	85	100,0	45	5	152	–
Suomalainen Kirjakauppa Oy, Helsinki	100,0	58.056	99,5	7.960	7.960	10.544	18.078
Tukkutiimi Ab, Täby Ruotsi **) 1.000 SEK	100,0	1.171	100,0	10.500	1.050**)	1.960	456
Tukkutiimi Oy, Lahti	100,0	106.953	100,0	500	500	68.844	31.141
Tukkutiimi Holding Ab, Täby Ruotsi	100,0	32					
Yhteensä						114.915	

14. OSAKKUUSYRITYSOSAKKEET JA -OSUUDET

Osakkuusyritysosakkeisiin ja -osuuksiin sisältyy 29 asunto- ja kiinteistöyhtiötä sekä yksi merkitykseltään vähäinen osakeyhtiö. Niiden kirjanpitoarvo konsernissa on yhteensä 88,6 Mmk. Konsernin osuus osakkuusyritysten omasta pääomasta on 45,4 Mmk. Emoyhtiössä vastaavien osakkeiden ja osuuksien kirjanpitoarvo on 62,2 Mmk.

15. MUUT OSAKKEET JA OSUUEDET (1.000 mk)	Omistus- osuus- %	Kpl	Nimellis- arvo	Kirjanpito- arvo
Emoyhtiön omistamat muut osakkeet ja osuudet				
Helsingin Arvopaperipörssi Oy	0,61	20.000	200	160
Helsinki Halli Oy	0,11	6	60	120
Kirjavälitys Oy	13,22	31.137	778	1.504
Oy Nordgolf Ab	0,17	4	100	181
Suomen Osakekeskusrekisteri Osuuskunta	0,66	3	210	210
Muut < 100.000 mk				230
Yhteensä				2.405
Asunto- ja kiinteistöosakkeet, yhtiöitä 535 kpl				291.611
Puhelinosaakkeet ja -osuudet sekä liittymät				2.707
Emoyhtiön muut osakkeet ja osuudet yhteensä				296.722
Muiden konserniyhtiöiden omistamat				
Finn-Lab Oy	15,00	450	450	450
Kirjavälitys Oy	2,74	6.450	161	152
Muut osakkeet ja osuudet				2.264
Asunto- ja kiinteistöosakkeet, yhtiöitä 41 kpl				27.471
Yhteensä				30.337
Konsernin muut osakkeet ja osuudet yhteensä				327.059

Yksityiskohtainen KPL 21 a §:n ja OYL 11:8 §:n mukainen luettelo konsernin omistamista osakkeista ja osuuksista on alkuperäisen tilinpäätöksen liitetiedoissa.

	KONSERNI		EMOYHTIÖ	
	1996	1995	1996	1995
16. PITKÄAIKAISIIN SIJOITUKSIIN KUULUVAT OSAKKEET				
Konserniyritykset				
Osakkeet	-	-	114,9	115,1
Yhteensä	-	-	114,9	115,1
17. VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS				
Saamiset, jotka eräännyvät maksettavaksi yhden vuoden tai sitä pitemmän ajan kuluttua				
Lainasaamiset	1,8	3,1	-	-
Yhteensä	1,8	3,1	-	-
Rahoitusomaisuusarvopapereihin kuuluvien osakkeiden ja osuuksien hankintamenojen ja markkina-arvon erotus				
Markkina-arvo	11,4	2,8	11,4	2,8
Vastaava kirjanpitoarvo	11,3	2,8	11,3	2,8
Erotus	0,1	-	0,1	-
Saamiset konserniyrityksiltä				
Myyntisaamiset	-	-	2,2	2,2
Lainasaamiset	-	-	136,3	152,1
Siirtosaamiset	-	-	0,2	0,3
Yhteensä	-	-	138,7	154,6

Lainoja yhtiön johdolle tai osakkeenomistajille ei ole ollut.

	KONSERNI		EMOYHTIÖ	
	1996	1995	1996	1995
18. OMA PÄÄOMA				
Sidottu oma pääoma				
Osakepääoma 1.1. ja 31.12.	129,6	129,6	129,6	129,6
Vararahasto 1.1. ja 31.12.	2,0	2,0	2,0	2,0
Arvonkorotusrahasto 1.1. ja 31.12.	2,5	2,5	2,5	2,5
Sidottu oma pääoma yhteensä	134,1	134,1	134,1	134,1
Vapaa oma pääoma				
Käyttörahassto 1.1. ja 31.12.	42,9	42,9	42,9	42,9
Edellisten tilikausien voitto 1.1.	662,8	583,3	417,2	346,8
Osingonjako	-64,8	-51,8	-64,8	-51,8
Tytäryhtiöiden oman pääoman muuntoeron muutos		0,2		
Edellisten tilikausien voitto 31.12.	598,0	531,7	352,4	294,9
Tilikauden voitto	167,8	131,1	125,7	122,2
Edellisten tilikausien voitto ja tilikauden voitto yhteensä	765,8	662,8	478,1	417,2
Vapaa oma pääoma yhteensä	808,7	705,7	521,0	460,1
Oma pääoma yhteensä	942,8	839,8	655,1	594,2
Vapaa oma pääoma yhteensä	808,7	705,7		
Kertyneen poistoeron ja vapaaehtoisten varausten oman pääoman osuus	-181,3	-203,2		
Omasta pääomasta jakokelpoisia varoja	627,4	502,6		
19. VARAUKSET				
Kertynyt poistoero				
Kertynyt poistoero 1.1.	-	-	110,1	91,6
Muutos tuloslaskelmassa	-	-	12,1	18,6
Kertynyt poistoero 31.12.	-	-	122,2	110,1
Vapaaehtoiset varaukset				
Investointivaraukset 1.1.	-	-	41,6	66,6
Muutos tuloslaskelmassa	-	-	-	-25,0
Investointivaraukset 31.12.	-	-	41,6	41,6
Muut varaukset 1.1.	-	-	65,9	80,3
Muutos tuloslaskelmassa	-	-	-33,7	-14,4
Muut varaukset 31.12.	-	-	32,2	65,9
Vapaaehtoiset varaukset yhteensä	-	-	73,8	107,5
20. VIERAS PÄÄOMA				
Velat konserniyrityksille				
Ostovelat	-	-	1,5	2,1
Siirtovelat	-	-	0,3	0,3
Muut lyhytaikaiset velat	-	-	70,0	28,4
Yhteensä	-	-	71,9	30,8

	KONSERNI		EMOYHTIÖ	
	1996	1995	1996	1995
Velat, jotka eräännyvät maksettaviksi viiden vuoden tai sitä pitemmän ajan kuluttua				
Eläkelainat	85,8	145,2	85,8	134,2
Yhteensä	85,8	145,2	85,8	134,2

Muut liitetiedot (Mmk)

ANNETUT PANTIT JA VASTUUSITOUMUKSET

Omasta velasta				
Pantit	171,3	215,8	131,3	163,1
Kiinnitykset	98,7	99,8	73,2	73,2
Konserniyhtiön velasta				
Pantit	–	–	35,3	42,4
Kiinnitykset	–	–	6,7	6,7
Takaukset	–	–	23,3	32,9
Muiden puolesta				
Takaukset	0,6	0,6	–	–
Muut omat vastuut				
Leasingvastuut seuraavana vuonna	0,2	0,2		
Leasingvastuut yli vuoden kuluttua	0,4	0,2		
Vastuu eläkesitoumuksista				
Alkaneet eläkkeet	1,0	1,1	–	–
Vastaiset eläkkeet	–	1,5	–	1,3
Eläkesäätiön vastuuvajaus	–	–	8,0	9,9
Muut vastuut	11,4	18,3	11,2	18,1
Vastuusitoumukset yhteensä				
Pantit	171,3	215,8	166,6	205,5
Kiinnitykset	98,7	99,8	79,9	80,0
Takaukset	0,6	0,6	23,3	32,9
Vastuu eläkesitoumuksista	1,0	2,6	–	1,3
Eläkesäätiön vastuuvajaus	–	–	8,0	9,9
Muut vastuut	12,0	18,7	11,3	18,2
JOHDANNAISSOPIMUKSET (nimellisarvo)				
Valuutan termiiniostot	18,2	34,7	18,2	34,7
Ostetut valuutan osto-optiot	18,4	–	–	–

Johdannaisopimuksilla on suojattu tulevan vuoden vaihto-omaisuushankintojen valuuttariskiä. Tilinpäätöshetkellä avoinna olevien ostoterminisopimusten markkavasta-arvo oli 18,6 Mmk ja valuuttaoptioiden markkavasta-arvo oli 18,6 Mmk.

PANTTEJA JA KIINNITYKSIÄ VASTAAVAT VELAT

Pantteja vastaavat velat	129,5	167,1
Kiinnityksiä vastaavat velat	80,3	124,4

Hallituksen esitys voittovarojen käytöstä

Konsernin vapaa oma pääoma on konsernitaseen 31.12.1996 mukaan 808.712.834,99 markkaa, josta voitonjakokelpoista vapaata omaa pääomaa on 627.443.638,84 markkaa.

Emoyhtiön vapaa oma pääoma on taseen 31.12.1996 mukaan 521.007.548,59 markkaa, josta

- käyttörahasto	42.889.766,65
- edellisten tilikausien voitto	352.385.535,70
- tilikauden voitto	125.732.246,24
	<u>521.007.548,59</u>

Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että

- osinkoa jaetaan A- ja B-osakkeille 12,00 mk osakkeelta	77.760.000,00
- jätetään	
- käyttörahastoon	42.889.766,65
- edellisten tilikausien voitto -tilille	400.357.781,94
	<u>521.007.548,59</u>

Vantaalla, maaliskuun 19. päivänä 1997

Jaakko Rauramo

Antero Siljola

Felix Björklund

Olli Reenpää

Jukka Rantala

Raimo Hertto
toimitusjohtaja

Tilintarkastuskertomus

Rautakirja Oy:n osakkeenomistajille

Olemme tarkastaneet Rautakirja Oy:n kirjanpidon, tilinpäätöksen ja hallinnon tilikaudelta 1.1.–31.12.1996. Hallituksen ja toimitusjohtajan laatima tilinpäätös sisältää toimintakertomuksen sekä konsernin ja emoyhtiön tuloslaskelman, taseen ja liitetiedot. Suorittamamme tarkastuksen perusteella annamme lausunnon tilinpäätöksestä ja hallinnosta.

Tilintarkastus on suoritettu hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Kirjanpitoa sekä tilinpäätöksen laatimisperiaatteita, sisältöä ja esittämistapaa on tällöin tarkastettu riittävässä laajuudessa sen toteamiseksi, että tilinpäätös on olennaisilta osin oikein laadittu. Hallinnon tarkastuksessa on selvitetty hallituksen jäsenten sekä toimitusjohtajan toiminnan lainmukaisuutta osakeyhtiölain säännösten perusteella.

Tilinpäätös on laadittu kirjanpitolain sekä tilinpäätöksen laatimista koskevien muiden säännösten ja määräysten mukaisesti. Tilinpäätös antaa kirjanpitolaissa tarkoitetulla tavalla oikeat ja riittävät tiedot konsernin sekä emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Tilinpäätös konsernitilinpäätöksineen voidaan vahvistaa sekä vastuuvapaus myöntää emoyhtiön hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle tarkastamaltamme tilikaudelta. Hallituksen esitys taseen mukaisen vapaan oman pääoman käsittelystä on osakeyhtiölain mukainen.

Olemme perehtyneet tilikauden aikana julkistettuihin osavuosikatsauksiin. Käsityksemme mukaan ne on laadittu niitä koskevien säännösten mukaisesti.

Vantaalla 10. päivänä huhtikuuta 1997

Tauno Haataja
KHT

Markku Pajunen
KHT

Tietoja tulosityksiköistä

R-KIOSKIT

R-kioskit muodostavat valtakunnallisen, keskitetysti ohjatun kioskiketjun, joka tarjoaa kuluttajille viihdettä, jännitystä ja mielihyvää aamusta iltaan.

Koko vähittäiskaupan myynnin kasvaessa 4,8 % vuonna 1996 kioski-kaupan myynti laski 0,6 %. Myös R-kioskien liikevaihto laski saman verran. Vuonna 1995 R-kioskit myivät pääosin toukokuun aikana noin miljardilla markalla ajoneuvoveromerkkejä, jota myyntiä ja asiakasmäärää ei tilivuonna ollut. Tuotemyynnissä positiivisesti kehittyivät keskioluen myynti, videovuokraus sekä elintarvikemyynti. Kokonaisuutena tuotemyynti oli edellisen vuoden tasoa. Välitysmyyntissä kuponkipelien myynti kasvoi runsaat 9 %. Arpamynti laski 6,7 %. Keskiostos säilyi edellisen vuoden tasolla.

Koko vuoden ajan jatkettiin suunnitelmallista ketjukonseptin kehittämistä sekä kioskien uudistamista konseptin mukaisiksi. Kioskien kehittäminen koettiin entistäkin tärkeämmäksi huoltoasemien elintarvikemyymälöiden yleistyessä ja kaupan aukioloaikojen vapautuessa. R-kioskista halutaan tehdä entistä enemmän täydennysostopaikka, joka osaltaan korvaa taajamien supistuvaa päivittäistavarakaupan tarjontaa. Syksyllä käynnistettiin kokeilu fast food -tuotevalikoiman laajentamisesta kolmessa R-kioskissa.

Kioskin sijainti kilpailutekijänä on viime vuosien aikana korostunut. Läheisyyttä ja helppoa saavutettavuutta painotettiin vuoden aikana uudistuneessa mainonnassa. Uusina mainosvälineinä otettiin käyttöön radiomainonta, lisättiin paikallista mainontaa sekä tapahtumamarkkinointia. Myös R-kioskia tärkeänä mediana pyrittiin korostamaan.

Kevään aikana asennettiin omiin kioskeihin kannettava tiedonkeruujärjestelmä, jolla voitiin hoitaa lehtipalautukset, inventaarit ja tilaukset merkittävästi aiempaa helpommin ja nopeammin. Järjestelmän avulla päätöksenteko nopeutui. Järjestelmän laajentaminen kauppiaspisteisiin käynnistyi alkaneen vuoden helmikuussa.

Järjestelmäkehityksessä käynnistettiin vuoden aikana yksi Rautakirjan kaikkien aikojen merkittävimmistä tietojärjestelmäprojekteista. Tavoitteena on rakentaa kaikki kioskitoiminnot käsittävä elektroninen kassajärjestelmä, joka kattaisi parin vuoden kuluessa koko ketjun. Projektiin liittyy mittava koulutusohjelma, joka käynnistyy alkaneen kevään aikana.

Vuosi 1996 oli merkittävä kioskihenkilökunnan koulutusvuosi. Yli 1.500 henkilöä osallistui tiimikoulutukseen. Lisäksi koulutusta järjestettiin esimiestaidoissa, kannattavuudessa ja asiakaspalvelussa.

Ärrä-tuoteperheen uusin jäsen.

Laajassa, koko maan kattavassa ketjututkimuksessa R-kioskit valittiin jo kolmannen kerran Suomen parhaiten toimivaksi ketjuksi.

Vuoden 1996 lopussa R-kioskeja oli kaikkiaan 752, kun niitä vuotta aiemmin oli 759. Omassa hoidossa oli 485 kioskia ja R-kauppiaskioskeina 267. Sisäkioskeja oli vuoden lopussa 642, perinteisiä luukkukioskeja 110.

R-kioskien kokonaisymyynti oli 3.581,6 Mmk. Kioskien liikevaihto, johon välitysmyyntistä luetaan ainoastaan palkkion osuus, oli 1.503,2 Mmk laskien edellisestä vuodesta 0,6 %.

Yksikön investoinnit olivat 40,5 Mmk. Ne kohdistuivat valtaosin kioskien uudistamisiin ketjukonseptin mukaisiksi.

Kioskikaupan palveluksessa oli vuoden aikana keskimäärin 2.545 henkilöä, mikä oli 49 henkilöä vähemmän kuin vuotta aikaisemmin. Kioskikaupasta vastaavan toimialajohtaja Riitta Aaltosen erottua yhtiön palveluksesta nimitettiin hänen seuraajakseen 1.1.1997 alkaen KTM Erkki Järvinen.

Alkaneena vuonna R-kioski-konseptia jalostetaan edelleen vastamaan kuluttajien kehittyviä tarpeita sekä kilpailutilanteessa tapahtuvia muutoksia. Mainonnassa korostetaan entistä enemmän R-kioskin läheisyyttä, henkilökohtaista palvelua ja laajentuvaa tuotevalikoimaa. R-kioski – kaiken lisäksi lähellä. Panostukset järjestelmäkehitykseen jatkuvat merkittävinä.

LEHTI-MAJA EESTI AS

Lehti-Maja Eesti AS harjoittaa kioskikauppaa sekä lehtien irtonumeroiden tukkukauppaa Virossa. Vuoden lopussa Tallinnan alueella toimi 10 R-kioskia, joista yksi oli sisäkioski. Kioskien määrä kasvoi vuoden 1996 aikana neljällä uudella pisteellä.

Lokakuussa avattiin Tallinnassa oma lehtilähetäjä ja aloitettiin yhteistyö paikallisten kustantajien kanssa. Aiemmin Lehti-Maja Eesti oli toiminut vain ulkomaisten lehtien jakelijana.

Vuoden 1996 liikevaihto oli 8,0 Mmk (21,1 milj. EEK) kaksinkertaisen edellisestä vuodesta. Yhtiön investoinnit olivat 1,3 Mmk ja muodostuivat uusista kioskirakennuksista sekä niiden koneista ja kalusteista sekä lehtilähetäjäkoneista.

Yhtiön palveluksessa oli keski-

määrin 48 henkilöä, mikä on 25 enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Lehti-Maja Eesti AS:n toimitusjohtajana toimi lokakuun loppuun asti ekonomi Jouko Mustonen ja 1.11.1996 alkaen Kalvar Kase.

Tammikuun 1997 lopussa Lehti-Maja Eesti AS osti Pärnussa ja sen ympäristössä toimivan Pärnu Ajakirjanduslevi AS -yhtiön, joka harjoittaa kioski- ja lehtikauppaa Pärnun seudulla 22 kioskissa. Kioskien yhteenlaskettu liikevaihto vuonna 1996 oli noin 10 miljoonaa EEK ja yhtiö työllistää 40 henkilöä. Kioskit tullaan liittämään R-kioski-ketjuun ja kunnostamaan ketjukonseptin mukaisesti. Suoritettu yrityshankinta vahvistaa Lehti-Maja Eesti AS:n asemia kioskikaupassa sekä laajentumista valtakunnalliseksi ketjuksi Virossa.

Rautakirjan Lehtipiste harjoittaa sekä koti- että ulkomaisten sanoma- ja aikakauslehtien tukkukauppaa Suomessa. Lehtipiste muodostaa koko maan kattavan jakelujärjestelmän.

Irtonumeroiden kokonaismarkkinat vuonna 1996 laskivat edellisen vuoden ennätyslukemista. Kansihintainen myynti oli 1.138,9 Mmk, jossa laskua oli 0,3 %. Kappalemääräinen myynti laski 0,4 %. Suurin syy kokonaismyynnin laskuun oli vuoden aikana tapahtuneilla iltapäivälehtien keskiviikko- ja viikonloppunumeroiden hinnanalennuksilla. Iltapäivälehtien myynnin määrällinen kasvu ei kompensoinut hinnan laskua.

Sanomalehtien myynti oli 553,1 Mmk, jossa laskua oli 3,7 %. Kappalemääräinen myynti kasvoi 0,4 prosenttia 93,9 miljoonasta kappaleesta 94,3 miljoonaan kappaleeseen. Valtaosa sanomalehtimyyntistä tulee kahden kotimaisen iltapäivälehdien myynnistä.

Aikakauslehtien myynti kasvoi 3,1 % ja oli 585,8 Mmk. Ryhmän myynnistä valtaosa tulee kotimaisista tuotteista, jotka ovat hyvin erilaisia. Positiivisinta oli varsinaisten, säännöllisesti ilmestyvien kotimaisten aikakauslehtien volyymien kasvu 0,5 % markkamääräisen myynnin kasvaessa 5 % ja pitkän myyntiajan tuotteiden kasvu volyymillä mitattuna 3,1 % ja markkoissa peräti 16,2 %. Eniten myyntiään kasvattivat naistenlehdet, asumiseen ja rakentamiseen liittyvät lehdet, tietotekniikkalehdet sekä sarjakuva-albumit. Koko kotimaisten aikakauslehtien ryhmän määrällinen väheneminen selittyy keräilykuvien myynnin puolittumisella toimintavuoden aikana. Aikakauslehtien kappalemääräinen myynti laski 32,6 miljoonasta kappaleesta 31,7 miljoonaan kappaleeseen.

Ulkomaisten aikakauslehtien myynti kehittyi 1,4 % ja oli 82,4 Mmk. Kappalemääräinen myynti oli edellisen vuoden tasoa. Ulkomaaisista aikakauslehdistä parhaiten myyntiään kasvattivat nuortenlehdet sekä asumiseen ja rakentamiseen liittyvät lehdet. Ulkomaisten sanomalehtien 7,7 Mmk:n myynti laski 0,9 %.

Lehtipiste panosti vuoden aikana merkittävästi vähittäiskauppojen kassalukemien lehtiesittelyjen tehostamiseen, päälehtitelien laajentamiseen ja selkeyttämiseen sekä aktiivisiin myyntiedistämistoimenpiteisiin kotimaisten aikakauslehtien myynnin kasvattamiseksi. Pitkän myyntiajan tuotteiden esittelyä kehitettiin ja lasten albumit eriytettiin omaksi kokonaisuudekseen, jolloin esitellyt selkiytyivät. Iltapäivälehtien osalta keskityttiin lisäämään kassaesittelyjä sekä suurmyymälöiden sisääntulotelineiden määrää. Lehtipiste myös koulutti merkittävästi kaupan henkilökuntaa iltapäivälehtien työrutiinien tehostamiseksi.

Toimialakohtaisesti irtonumeromyynti kasvoi voimakkaimmin päivittäistavarakaupan suurissa yksiköissä kuten automarketeissa ja isoissa supermarketeissa. Myös kaupan rakennemuutos edisti tätä kehitystä. Toisaalta huoltoasemien voimakkaat panostukset konseptinsa kehittämiseen on tarjonnut lehtiesittelyille aiempaa paremmat ja tehokkaammat esittelytilat. Tämä on näkynyt huoltoasemien selvänä myynnin ja markkinaosuuden kasvuna.

Kaupparyhmittymistä S-ryhmä ja Tradeka kasvattivat myyntiään ja markkinaosuuttaan lehtikaupassa muiden ryhmittymien myynnin joko laskiessa tai säilyessä edellisen vuoden tasolla.

Lehtien irtonumeromyynti 1996

	Myynti kappaleina milj. kpl	keh.-%	Myynti kuluttajahinnoin milj. mk	keh.-%
Kotimaiset sanomalehdet	93,6	0,4	545,3	-3,7
Ulkomaiset sanomalehdet	0,7	-1,4	7,7	-0,9
Sanomalehdet yhteensä	94,3	0,4	553,1	-3,7
Kotimaiset aikakauslehdet	28,7	-3,2	503,5	3,4
Ulkomaiset aikakauslehdet	3,0	0,1	82,4	1,4
Aikakauslehdet yhteensä	31,7	-2,9	585,8	3,1
Kaikki yhteensä	126,0	-0,4	1.138,9	-0,3

Lehtien irtonumeromyynti toimialoittain 1996

(Kuluttajahinnoin)	Myyntipisteet	Yhteensä milj. mk	Kehitys %	Toimialan osuus, %
R-kioskit	752	251,7	-3,5	22,1
Automarketit	97	103,6	9,4	9,1
Tavaratalot	144	95,6	0,8	8,4
Supermarketit, isot	450	171,2	1,2	15,0
Supermarketit, pienet	354	72,6	-1,7	6,4
Valintamyymälät, isot	930	122,1	-1,5	10,7
Valintamyymälät, pienet	1.312	82,1	-0,7	7,2
Pienmyymälät	187	7,1	-5,2	0,6
Kioskit ja kanttiinit	1.491	89,1	-3,4	7,8
Kirja- ja paperikaupat	149	20,3	-3,5	1,8
Kahvilat ja ravintolat	632	17,8	4,2	1,6
Huoltoasemat	1.229	73,9	3,5	6,5
Hotellit, motellit ja matkustajakodit	203	6,1	-0,2	0,5
Erikoisliikkeet	480	23,8	-4,7	2,1
Sesonkimyymälät	29	2,0	-1,6	0,2
Yhteensä	8.439	1.138,9	-0,3	100,0

Toimintavuoden aikana Lehtipisteessä panostettiin voimakkaasti resursseja tietojärjestelmien kehittämiseen ja vuoden aikana saatiin lähes valmiiksi uusi raportointijärjestelmä, joka tarjoaa uuden ulottuvuuden yksikön markkinointi- ja myyntihenkilökunnalle analysoida tietoja ja tehdä entistä tarkempia ja nopeampia johtopäätöksiä. Tulevaisuudessa nämä tiedot ovat myös kustantajien hyödynnettävissä.

Lehtipisteiden liikevaihto oli 753,4 Mmk kasvaen edellisestä vuodesta 1,5 %. Kone- ja kalustohankintoihin käytettiin 3,5 Mmk.

Yksikön palveluksessa oli keskimäärin vuoden aikana 204 henkilöä, mikä oli 4 enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Yksikön johtajana oli DE Markus Miettinen.

SUOMALAINEN KIRJAKAUPPA OY

Suomalainen Kirjakauppa on maamme suurin valtakunnallinen kirjakauppa-ketju. Sen tavoitteena on olla erikoiskirjakauppaketju, jossa yhdistyvät laaja valikoima ja korkea ammattitaito.

Suomen Kustannusyhdistyksen mukaan yleisen kirjallisuuden myynti kasvoi 5,7 prosenttia ja oppikirjojen myynti 10,7 prosenttia. Suomalaisen Kirjakaupan vähittäismyynti kasvoi alan yleistä kehitystä paremmin. Ketju kasvatti markkinaosuuttaan. Myynnin kasvuun vaikuttivat erityisesti onnistuneet loppuvuoden kampanjat sekä hyvin sujunut joulumyynti. Kasvua kirjattiin kaikissa tuoteryhmissä. Erittymisen hyvin kehittyivät kuitenkin oppikirjojen ja cd-rom-tuotteiden myynti. Cd-romien myynti kolminkertaistui edelliseen vuoteen verrattuna.

Vuosi 1996 oli Suomalaisessa Kirjakaupassa edelleen ketjukonseptin hiomisen aikaa. Kaikkiaan 13 myymälää muutettiin vuoden aikana ketjuelementtien mukaisiksi. Useimpien myymälöiden cd-rom-pisteet saivat uuden ilmeen ja niiden valikoimaa laajennettiin merkittävästi.

Keväällä 1996 saatiin valmiiksi koko ketjun kattava kassapäätejärjestelmä, jonka tarjoamien mahdollisuuksien täysimittainen hyödyntäminen käynnistyi jatkuen edelleen.

Toimintavuoden aikana Suomalainen Kirjakauppa hankki Kajaanisssa, Lieksassa, Kuusamossa ja Savonlinnassa toimineiden kirjakauppojen liiketoiminnan ja perusti uuden myymälän Helsingin Vuosaareen. Vuoden aikana lopetettiin Helsingistä Haagan myymälä sekä keskustassa toiminut poistoerämyymälä Pinkka. Vuoden lopussa ketjuun kuului 48 myymälää. Syksyn 1996 aikana käynnistettiin suunnitelmat perustaa Helsinkiin multimediaan erikoistunut myymälä. Hanke toteutui tammi-

kuussa 1997, jolloin Helsingin keskustassa avattiin Suomen ensimmäinen multimediakauppa, Dose.

dose[®]
multimediakauppa

SUOMALAINEN KIRJAKAUPPA

Suomalaisen Kirjakaupan kokonaisliikevaihto, johon sisältyvät sekä vähittäismyynti että suoramyynti, oli 451,3 Mmk ja kasvoi 7,1 prosenttia edellisestä vuodesta. Investoinnit olivat 8,4 Mmk ja kohdistuivat myymäläketjun uudistamis- ja kehittämistyöhön sekä yrityshankintoihin.

Suomalaisen Kirjakaupan palveluksessa oli vuoden aikana keskimäärin 492 henkilöä, mikä oli 26 henkilöä enemmän kuin vuotta aiemmin. Yhtiön toimitusjohtajana oli ekonomi Raimo Kurri.

Vuonna 1997 Suomalaisessa Kirjakaupassa jatketaan myymälöiden uudistamista, panostetaan cd-rom-tuotteisiin sekä kehitetään Dose-myymälistä saadun palautteen pohjalta uutta tuotemerkkiä. Lisäksi hyödynnetään tietojärjestelmien tarjoamia mahdollisuuksia sekä kehitetään mainontaa. Ketjua tullaan kasvattamaan usealla uudella myymälällä myös vuoden 1997 aikana.

TUKKUTIIMI OY

Tukkutiimi Oy harjoittaa lahja-, kuluttajapaperi- ja mielihyvätuotteiden kauppaa valtakunnallisen Tiimari-myymälahketjun kautta Suomessa.

Toimintavuosi oli Tukkutiimissä pitkälti aiempina vuosina tehdyn työn hyödyntämistä niin markkinoinnissa kuin ketjumaisessa toimintatavassa. Vuoden merkittävimmät ratkaisut tehtiin Tiimari-valikoiman suuntaamisessa takaisin perinteiseen perusvalikoimaan, joka osin oli hämärtyneet 90-luvun lama-vuosina. Valikoiman painopistettä siirrettiin takaisin mielihyvätuotteisiin. Tämä työ jatkuu alkaneena vuonna.

Henkilökuntaa koulutettiin Tiimarin uudistuneeseen valikoima-ajatteluun sekä tiimityöskentelyyn.

Tukkutiimin koko logistisen ketjun kattava järjestelmä uudistus aloitettiin vuoden aikana ja käytössä järjestelmän pitäisi olla alkaneen vuoden syksyllä.

EUROSTRADA OY

EuroStrada harjoittaa kahvila-, ravintola- ja huoltoasematoimintaa pääteiden varsilla sijaitsevilla taukopaikoilla yhteistoiminnassa eri öljy-yhtiöiden kanssa. Ketjuun kuuluvat yksiköt ovat: Tähti-hovi Heinolassa, Linnatuuli Janakkalassa, Lahnajärvi Suomensjärvellä, Taukotuuli Lahdessa, Tuuliharja Orimattilassa, Tupasvilla Keminmaalla, Rajahovi Vaalimaalla sekä Mellunkylä Helsingissä.

Koko maan polttoainemyynnin jäädessä kolmisen prosenttia edellistä vuotta alhaisemmaksi EuroStradan myynti kasvoi 0,7 %. Hyvään kehitykseen vaikutti osaltaan liikennemäärien kasvu valtateilla, joiden varsilla EuroStradan toimipisteet pääsääntöisesti sijaitsevat. EuroStradan ravintolamyynti kasvoi runsaat 16 %, josta suurin osa on vuoden 1995 lopulla avatun Rajahovin vaikutusta.

Toimintavuosi oli edellisenä vuonna valmistuneiden EuroStradan ketjuelementtien hyödyntämistä laatujohtajuuteen perustuvassa ravintola-toiminnassa sekä konseptin kehittämistä

Tiimari-ketjua kehitettiin hankkimalla entistä parempia liikepaikkoja ja sopivampia myymälähuoneistoja sekä perustamalla uusia myymälöitä. Vuoden lopussa Tiimareita oli 133, mikä oli 5 enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Tukkutiimin omassa hoidossa oli 55 myymälää ja yhteistyökauppiaille 78.

Tukkutiimin liikevaihto oli 290,3 Mmk kasvaen edellisestä vuodesta 7,8 %. Yhtiön 8,8 Mmk:n investoinnit olivat Lahden varaston laajennuskustannuksia sekä myymälähuoneistojen hankinta-, perusparannus- ja kalustoinvestointeja.

Yhtiön palveluksessa oli vuoden aikana keskimäärin 454 henkilöä, mikä oli 57 henkilöä enemmän kuin edellisellä vuonna. Yhtiön toimitusjohtaja oli Kiia Enqvist.

TUKKUTIIMI AB

Tukkutiimi Ab harjoittaa Tiimari-kauppaa oman Tiimari-ketjun kautta Ruotsissa.

Usean vuoden jatkuneen peruselementtien rakentamisen jälkeen Tukkutiimissä käynnistettiin toiminta ketju-

maisen toimintakonseptin mukaisesti. Samalla voitiin myymälämäärää kasvattaa toimintavuoden aikana kahdella 14:ään vuonna 1995 tehdyn päätöksen mukaisesti rakennettaessa myös Ruotsiin valtakunnallista Tiimari-ketjua. Samalla käynnistettiin aktiivinen uusien liikepaikkojen haku yli 30.000 asukkaan paikkakunnilla.

Vuoden aikana muutettiin logistista toimintamallia lopettamalla varastotoiminnot Ruotsissa ja keskittämällä tavarantoimitukset tapahtuvaksi Lahden varaston kautta.

Tukkutiimin liikevaihto oli 38,0 Mmk ja markkamääräinen myynnin kasvu edellistä vuodesta oli 30,0 %. Yhtiön 0,6 Mmk:n investoinnit olivat myymälöiden kalustohankintoja.

Tukkutiimi Ab:n palveluksessa oli keskimäärin vuoden aikana 91 henkilöä, mikä oli 13 henkilöä edellistä vuotta enemmän. Yhtiön toimitusjohtajana oli ekonomi Jarkko Kaalikoski.

myymäläpuolella eri öljy-yhtiöiden tuotemerkkien mukaisesti.

Henkilökunnan koulutus oli yksi EuroStradan painopistealueita vuonna 1996. Koko henkilökunta osallistui peruskoulutusjaksoon, jossa käsiteltiin muun muassa toiminnan laatuksiteereitä. Koulutukseen tullaan panostamaan myös jatkossa merkittävästi.

EuroStradan liikevaihto oli 123,9 Mmk ja se kasvoi 12,3 % edellisestä vuodesta. Lähinnä koneisiin ja kalustoon kohdistuneet investoinnit olivat 1,4 Mmk.

EuroStradan palveluksessa oli keskimäärin vuoden aikana 255 henkilöä, mikä oli 26 enemmän kuin edellisellä vuonna. Yhtiön toimitusjohtajana oli Seppo Soini.

Yhtiön tavoitteena on hakea kasvua lähivuosien aikana paitsi maanteiltä myös kaupungeista. Katsauskauden jälkeen EuroStrada osti Sentra Oy:ltä 10 Pizza Hut -ravintolaa, jotka siirtyivät EuroStradalle 1.2.1997. Samalla EuroStrada aloitti yhteistyön amerikkalaisen PepsiCo Restaurants Internationalin

kanssa Pizza Hut -toiminnan nopeasta kasvattamisesta Suomessa useilla yksiköillä vuodessa. Kaupan kohteena olleiden 10 Pizza Hut -ravintolan yhteenlaskettu liikevaihto on noin 50 Mmk ja ne työllistävät noin 200 henkilöä.

Finnkino Oy harjoittaa elokuvien esitystoimintaa sekä elokuvien levitystoimintaa omiin ja muihin teattereihin sekä tv-kanaville. Lisäksi se tuo maahan elokuvia videojälleenmyyntiin ja -vuokraukseen. Vuoden 1996 lopussa Finnkinolla oli 30 elokuvateatteria yhdeksällä paikakunnalla. Teattereissa oli kaikkiaan 81 salia. Toimintavuoden aikana Finnkino myi 17 omistuksessaan ollutta Kotikatsomo-videovuokraamoja luopuen suoraan kuluttajille kohdistuvasta videovuokraustoiminnasta.

Suomen lisäksi Finnkino on enemmistöosakkaana Baltic Cinema SIA:ssa, jolla on kaksi elokuvateatteria Latviassa. Yhtiö harjoittaa myös elokuvien levitystoimintaa omalla markkina-alueellaan. Finnkinolla on lisäksi elokuvien tekstityksiä valmistava tytäryhtiö Interprint Oy.

Elokuvien kokonaismarkkinat kasvoivat Suomessa toimintavuoden aikana 3 % kokonaiskatsojamäärän ollessa 5,5 miljoonaa. Finnkinon teattereiden katsojamäärät kasvoivat samassa suhteessa runsaalla 100.000 katsojalla. Vuoden katsottuun elokuva oli Independence Day, joka keräsi yli 400.000 katsojaa, toisena Babe-urhea possu 369.000 kat-

sojaa ja kolmantena Vaarallinen tehtävä 274.000 katsojaa. Suosituin kotimainen elokuva oli Pekko ja muukalainen, katsojamäärä 86.500 henkeä.

Videoiden vuokramarkkinat kasvoivat 7,5 % ja myyntimarkkinat 15,7 % vuoden 1996 aikana. Finnkinon markkinaosuus myyntivideoissa laski, kun sopimus Disneyn myyntivideoiden edustuksesta päättyi elokuussa. Vuokravideoissa Finnkinon markkinaosuus kasvoi lievästi.

Vuoden 1995 lopulla käynnistynyt Videopiste-projekti laajeni vuoden aikana kymmenestä pisteestä noin viiteenkymmeneen. Videopiste on supermarkettiin tai tavarataloon rakennettu laajan valikoiman videomyyntipiste.

Vuoden 1996 aikana Finnkino tarkisti painopistealueitaan keskittyen tulevaisuudessa entistä voimakkaammin elokuvien esitystoimintaan. Tästä syystä myös organisaatiota muutettiin vastaamaan uudistuneen strategian mukaisia painopistealueita.

Toimintavuonna jatkettiin edellisenä vuonna aloitetun ketjumaisen toimintamallin kehittämistä sekä elokuvateattereiden uudistamista vastaamaan paremmin tulevaisuuden kuluttajan tarpeita. Helsingin kaupungin kiinteistöviraston kanssa käynnistettiin suunnitelmat Helsingin Tennispalatsin muuttamiseksi 15 teatterisalialäksittäväksi elokuvakeskukseksi. Tilat valmistuvat syksyllä 1998. Vastaavia suunnitelmia on vireillä myös muilla paikkakunnilla.

Uuden lipunvarausjärjestelmän suunnittelu käynnistyi syksyllä ja järjestelmä tulee toimimaan vuoden 1998 loppuun mennessä.

Osana ketjumaisen toimintamal-

lin rakentamista aloitettiin Finnkinossa laajamittainen teatterihenkilökunnan ja -päälliköiden koulutusohjelma. Sen tavoitteena on korostaa kuluttajalähtöistä toimintamallia ja parantaa teattereiden palvelutasoa. Koulutusprojekti jatkuu myös tulevina vuosina.

Finnkinon liikevaihto vuonna 1996 oli 240,2 Mmk, jossa laskua edelliseen vuoteen oli 8,8 %. Yhtiön investoinnit olivat 3,7 Mmk ja ne olivat pääosin teattereiden kone- ja kalustoinvestointeja.

Yhtiön palveluksessa oli keskimäärin vuoden aikana 524 henkilöä, mikä oli 5 henkilöä enemmän kuin vertailukautena. Finnkinon toimitusjohtaja Elma Pehkonen-Rajamäen erottua yhtiön palveluksesta 30.6.1996 uudeksi toimitusjohtajaksi nimitettiin 1.7.1996 alkaen KTM Timo Mänty.

Finnkinon tulevaisuuden tärkeimpiä tavoitteita ovat elokuvateatterimiljöiden parantaminen sekä remonttimalla nykyisiä teattereita että rakentamalla uudenajan monisaliteattereita, lipunvarausjärjestelmien kehittäminen sekä henkilökunnan koulutus. Uudistusten avulla pyritään parantamaan yhtiön kannattavuutta ja kasvattamaan elokuvissa käyntien kokonaismäärää eurooppalaiselle tasolle.

KIINTEISTÖYKSIKÖ

Kiinteistöyksikön tavoitteena on tukea kiinteistö- ja osakeomistuksien emoyhtiön ja tytäryhtiöiden liiketoimintaa ja osallistua niiden liikepaikkahankintoihin.

Vuonna 1996 kiinteistömarkkinoilla tapahtui selvää piristymistä. Vilkastuminen keskittyi kuitenkin kaupunkien ydinkeskustojen parhaille liikepaikoille ja etenkin pääkaupunkiseudulle, jossa kysyntä jopa ylikuumeni keskeisimmillä paikoilla. Syrjäisemmällä alueilla kiinteistöjen ja liikehuoneistojen

myynti- ja vuokramarkkinat olivat edelleen pysähdyksissä.

Rautakirja-yhtymässä kiinteistö-sijoitustoimintaa harjoitetaan sekä emoyhtiössä että tytäryhtiö P.M.Drockila Oy:ssä. Vuonna 1996 ei tehty investointeja liikehuoneistojen hankintoihin.

Rautakirja-yhtymän noin 650 Mmk:n kiinteistöomaisuudesta on yhtymän omassa käytössä noin 60 %.

Vuoden 1996 aikana kiinteistöyksikön palveluksessa oli keskimäärin 9 henkilöä, mikä oli yksi vähemmän kuin

vuotta aikaisemmin. Yksikön johtajana ja P.M.Drockila Oy:n toimitusjohtajana toimi alkuvuoden merkonomi Heikki Taure. Hänen siirryttyään eläkkeelle seuraajaksi nimitettiin 1.4.1996 alkaen ekonomi Jouko Mustonen.

Osoitetietoja

Rautakirja Oy

Pääkonttori

Osoite: Koivuvaarankuja 2, 01640 Vantaa
PL 1, 01641 VANTAA
Puh. (09) 85 281, Telefax (09) 853 3281, 852 8511

R-kioskit: Kenttätoiminnot

Rautakirja Oy
OMAT KIOSKIT
Koivuvaarankuja 2
PL 1, 01641 VANTAA
Puh. (09) 85 281
Telefax (09) 852 8353
Markku Pelkonen,
myyntijohtaja

Rautakirja Oy
R-KAUPPIASKIOSKIT
Koivuvaarankuja 2
PL 1, 01641 VANTAA
Puh. (09) 85 281
Telefax (09) 852 8500
Olavi Kottonen,
myyntijohtaja

Lehtitukkukauppa: Myyntikonttorit

Rautakirja Oy
ETELÄ-SUOMEN
MYYNTIKONTTORI
Koivuvaarankuja 2
PL 1, 01641 VANTAA
Puh. (09) 85 281
Telefax (09) 852 8444
Marjut Rajala,
myyntipäällikkö

Rautakirja Oy
LÄNSI-SUOMEN
MYYNTIKONTTORI
Pyhäjärvenkatu 5 B
33200 TAMPERE
Puh. (03) 217 0500
Telefax (03) 217 0510
Ossi Toiviainen,
myyntipäällikkö

Rautakirja Oy
ITÄ-POHJOIS-SUOMEN
MYYNTIKONTTORI
Isokatu 4
90100 OULU
Puh. (08) 311 8185
Telefax (08) 311 8505
Jukka Pürainen,
myyntipäällikkö

Tytäryhtiöt

EUROSTRADA OY
Koivuvaarankuja 2
PL 27, 01641 VANTAA
Puh. (09) 85 281
Telefax (09) 853 3693
EuroStrada-taukopaikat
Pizza Hut -ravintolat
Seppo Soini,
toimitusjohtaja

FINNKINO OY
Koivuvaarankuja 2
PL 19, 01641 VANTAA
Puh. (09) 131 191
Telefax (09) 1311 9300
(09) 1311 9440
Timo Mänty,
toimitusjohtaja

SUOMALAINEN
KIRJAKAUPPA OY
Koivuvaarankuja 2
PL 2, 01641 VANTAA
Puh. (09) 852 751
Telefax (09) 852 7922
Raimo Kurri,
toimitusjohtaja

TUKKUTIIMI OY
Haapalankatu 1
15240 LAHTI
Puh. (03) 812 911
Telefax (03) 812 9400
Kiia Enqvist,
toimitusjohtaja

TUKKUTIIMI AB
Täby Centrum
Box 1525
S-18 315 TÄBY
Sweden
Puh. +46-8-638 0138
Telefax +46-8-638 0137
Jarkko Kaalikoski,
toimitusjohtaja

LEHTI-MAJA EESTI AS
Katusepapi 4
EE 0014 TALLINN
Estonia
Puh. +372-6-380 222
Kioskikauppa
Puh. +372-6-380 308
Lehtitukkukauppa
Telefax +372-6-380 293
Kalvar Kase,
toimitusjohtaja

P.M. DROCKILA OY
Koivuvaarankuja 2
PL 1, 01641 VANTAA
Puh. (09) 85 281
Telefax (09) 852 8511
Jouko Mustonen,
toimitusjohtaja

